

Ho vūahū na ó o Poole túara nɔn ho Oroomu kèrètíewa kuure yi

Vūahū túaró nūhū

Ho vūahū mu lé o Poole túara ho nɔn ho Oroomu kèrètíewa kuure yi.

O bía le 6a nùpua 6úen6úen wó khon lè le Dónbeenĩ, ká bía màhã tà dó mí sĩa o Yeesu *Krista yi á le Dónbeenĩ á à wé á 6a à térén le yahó. Le è kãní 6a mu bè-kora yi á à na le mukãní binbirĩ na máa vé 6a yi (1–8).

O Poole bía lè 6a *zúifùwa na wee pĩ a Yeesu bĩo le 6a yí dà máa pĩ le Dónbeenĩ máa lén fɛɛɛ. (9–11).

O le hã laà na kà wán á le Dónbeenĩ sãamu na le wee wé làa bĩa yínɔn 6a zúifùwa á ko mu wé à 6a na mítén 6úen6úen o Yeesu yi, à bĩo sĩ le Dónbeenĩ yi fɛɛɛ (12.1–15.13).

O mún bía le mí wi à mí va ho Oroomu, à dñn bñn varáa ho Esipaaje. O o tɛnía bĩa ó o zũ ho Oroomu lóhó yi 6úen6úen (15.14–16.27).

Le tɛnii

¹ Inén Poole na lé o Yeesu *Krista ton-sá, lé mi wee túa ho vūahū na kà á à na mia. Le Dónbeenĩ von mi à ĩ wé o Yeesu Krista tonkaro. Le léra mi à ĩ bue le Dónbeenĩ bín-tente, ² dño le fèra dñn mí ni-cúa fɛerowà wán dóráa mí nii nɔn mí bionĩ vūahū yi.* ³ Le bín-tente mu bĩo ciran le Za Yeesu Krista. O lé o *Daviiide mɔnmànii mu nĩpomu dání yi. ⁴ ɛɛ

* **1:2** Mi loń Ezayii vūahū 52.7; 61.1

ká le Dónbeenĩ Hácírí zéenia mu lè mí pànká le o lé mí za bïo le vèenia wo bïo yi, wón na lé wa Núhũso Yeesu Krista.

⁵ Lé o Yeesu Krista mu pànká yi á le Dónbeenĩ sãamu wórãa mi là a tonkaro, bèra a na hã kãna búenbúen núpua à dé mí sĩa wo yi, à wé bè o bioní yi, à dérãa ho cùkú wo yi. ⁶ Minén mún lé bán núpua so búí, minén na le Dónbeenĩ von, á mi bïo sã a Yeesu Krista yi.

⁷ Awa! I wee túa ho vũahũ na kã á à na minén búenbúen na le Dónbeenĩ wa làa sòobéé á von á mi bïo sã le yi ho Oroomu lóhó yi. Le wàn Maá Dónbeenĩ lè wa Núhũso Yeesu Krista wé mí sãamu làa mia, à na ho hээрà mia.

O Poole wi o ò vaa búεεki ho Oroomu

⁸ I ì búaká lè wàn Dónbeenĩ bárakà déró mi búenbúen bïo yi o Yeesu Krista pànká yi. Lé bïo mí siadéro le Dónbeenĩ yi á bïo wee bío ho ðímíná lùà búenbúen yi. ⁹ Le Dónbeenĩ na á ì wee sá na yi lè ì sïi búenbúen le bín-tente na á ì wee bue bïo yi, ðïo bïo ciran le Za, dén zũ le bïo á ì wee mĩ lé ho túiá poni. Le zũ le ká ì wee fio à ì leéka mi bïo. ¹⁰ Pãahũ léé pãahũ ká ì wee fio, à ì le ká mu lé le Dónbeenĩ sïi bïo, à le tà na mu ní, à ì ðàn búen mi cón. ¹¹ Mu bon, ì bẽntín wi à ì mi mi wán làa sòobéé, bèra a na à mu bïo wéró pànká na le Dónbeenĩ Hácírí dó mĩ à mi mún yí, à mi pànká wíoka keń. ¹² A hã siadéro le Dónbeenĩ yi na wa leéra yi á wa à hení mín sĩa bïo yi.

¹³ Wàn zàwa lè wàn hĩnni kèrètíewa, ì wi à mi zũn le ì wi à ì búen mi cón ká hã bũmakaa màhã hò mi á ì ðìñ yí yú mu wãhũ. I ì búen mi cón, bèra a na à ì tonló cúnú keń làa bïo ho kerarãa hã kãna

na ká nùpua cón bïo síi. ¹⁴ I ko à ï bue le Dónbeenĩ bín-tente na 6a nùpua 6úen6úen lè mí síiwà yi, 6ĩa yïo héra làa 6ĩa yïo yí héra, 6ĩa kàráanna, làa 6ĩa yí kàráanna. ¹⁵ Lé bűn te bïo á ï wi à ï 6uee bue le bín-tente mu à na minén na mún wi ho Oroomu lóhó yi.

Le Dónbeenĩ bin-tente pànká wi

¹⁶ Mu bon, le bín-tente bueró n̄yio yí máa dí mi. Le bín-tente mu lé le Dónbeenĩ pànká na le wee kánínáa 6ĩa 6úen6úen na wee dé mí sía le yi, à 6úaká làa 6ĩa lé 6a *zúifùwa, à dānāa 6ĩa ká. ¹⁷ Le bín-tente mu wee zéení le le Dónbeenĩ wee wé à 6a nùpua téréen le yahó 6a síadéro le yi mí dòn bïo yi, làa bïo mu túararāa: «Yia téréenna le Dónbeenĩ yahó bïo á 6ānsó dó mí síi le yi bïo yi, wón á à kēñ le mukāñi binbirī yi.»†

Ba nùpua wee wé mu bè-kora lè mí síiwà

¹⁸ Le Dónbeenĩ wi ho wáayi, á wee zéení le mí yi wee cĩ 6a nùpua yi bïo 6a pǎ le à 6a wee wé bïo yí se bïo yi. Ba wee ti ho tũíá poni yi lè mí wén-kora. ¹⁹ Lé bïo á bïo ó o nùpue dà à zűn le Dónbeenĩ bïo dānī yi á yí sà 6a yi, lerén mīten zéení mu wéréwéré làa ba. ²⁰ A lá ho đīmíná n̄hũ 6úeení, á le Dónbeenĩ pànká na n̄ii mīa, làa bïo le karāa bűn ó o nùpue yïo yí máa mi. Eε ká mu mǎhǎ wee zűn le bè-wénia yi. Lé bűn te bïo 6a tũíá yí dà máa wé sínáa. ²¹ Ba zű le le Dónbeenĩ dà, à 6a yí dó le bǎrákǎ làa bïo mu korāa. Lé bűn wó á bïo 6a wee leéka á n̄hũ míanáa, á háciira mīa, á wi le tībírī yi. ²² Ba le mí lé mu bè-zűnminĩ 6ānsowá, à 6a mǎhǎ wó 6a bǎnbúwá. ²³ Sǎni 6a 6úaaní le Dónbeenĩ

† **1:17** Mí loñ Habakuuki vǎahũ 2.4

cùkúso na máa hí, á 6a díá 6a wee 6ùaaní mu bè-lénnia na 6a wee ta lòn nùpue, tàá jínza, tàá naju laà náa so, tàá bia wee wára mí píorà wán, bán na 6úen6úen wee hí.

²⁴ Lé bǔn bǔo yi á le Dónbeenǔ díaráa 6a á 6a wi mu bǔo na tun wéró yi, à héha lè 6a sia wára na yí se, á wee wé há nǔyi-wára làa mín. ²⁵ Ba pǎ le Dónbeenǔ tǔiá poni à 6a bò há sabíoní món. Ba wee 6ùaaní bǔo le Dónbeenǔ léra, á wee sá na mu yi, à lerén Dónbeenǔ na léra mu á 6a díá, dén na màhá ko lè le khòonii fěεε. Amiina!

²⁶ Lé bǔn bǔo yi á le Dónbeenǔ díaráa 6a á 6a wee wé há nǔyi-wára na bǔo sí 6a yi. Ba háawa wee da làa mín, à 6a yí máa da làa báawa. ²⁷ Lé làa bǔn síi á 6a báawa mún yí máa da làa háawa, à 6a sia wee bíní vá mín yi làa sòobéε. Lé bǔn bǔo yi á le lònbee na ko làa ba wee yíráa 6a bǔo 6a vǔnun wee wé bǔo yi.

²⁸ Bǔo 6a pǎ le mí máa zǔn le Dónbeenǔ, á le 6èn díá á 6a bò mí hácin-kora món, á wee wé bǔo yí ko.

²⁹ Mu bǔo na yí téréna lè mí síwà 6úen6úen 6a wee wé: Ba wee wé mu yikomu, 6a yǔo wee lé mí ninzàwa bǔo, 6a lé 6a nǔ-sǔmáa, le yandee wi 6a yi làa sòobéε. Ba lé 6a nǔ-6úewá, á wa há warà. Ba wee khà 6a nùpua, 6a wa mu bè-kora wéró lè 6a nùpua. Ba wee fǔaa há sabíoní 6a nùpua jíní, ³⁰ á wee yáa mín yènnáa. Ba lé le Dónbeenǔ zúkúsa. Ba wee là 6a nùpua, á wee yòoní míten. Ba wee khòn, 6a dà mu bè-kora wéró làa sòobéε. Ba wee pǎ mín nùwá bíoní. ³¹ Ba lé 6a bǔnbúwá. Ba dó mí jíní le mí ì wé bǔo na, à 6a máa wé mu. Ba yiwa tunka, 6a yí zǔ màkárí. ³² Ba jòn zǔ le Dónbeenǔ cítii bǔo le bia wee wé hǔn wára so síi bǔo sǎ mu húmú yi. εε

ká barén mí bæere màhá pá wee wé mu, á ba mún wee tà bĩa wee wé mu jii.

2

Ba nùpua citíró bïo

¹ Ū wé nùpue léé nùpue á wee cítí bĩa ká, á ũ nùhũ máa lé, fo wee síiní ho ũten. Lé bïo á bĩa fo wee cítí, bán wára bán sii lé hĩa ũnén mún wee wé. ² A wa bèn zũ le bĩa wee wé hõn wára so sii á le Dónbeenĩ á à cítí làa bïo téréna. ³ A ũnén na wee cítí ba nùpua à ũ nòn wee wé ba wára bán sii, fo so wee leéka le ũ nùhũ á à lé le Dónbeenĩ cítí yi le? ⁴ Tàá bïo le Dónbeenĩ sii se, á wee nĩ mí yi, á zũ mu bè-tente wéró, á fo so wee lá làa bè-kãamáa le? Zũn le lé bũn tentemu so wee nàa fo à ũ yèrémá ũ yilera lè ũ wára. ⁵ Awa, á bïo fo yí wi ũ jí dèe, á yí wi ũ yèrémá ũ yilera lè ũ wára, á le lònbe-sũmúi lé dïo fo bèn n dé ũten yi le Dónbeenĩ sí-cĩlè wizonle zon. Bũn zon ká le è fi le cítí làa bïo téréna. ⁶ Le è sàání ba nùpua yi á à héha lè ba bè-wénia.* ⁷ Bĩa wee wé mu bè-tentewà làa sòobéε, á wee cà ho cùkú lè le yèni le Dónbeenĩ cõn, lè le mukãni binbirĩ, bán le è na le mukãni na máa vé yi. ⁸ Ká bĩa kãa le Dónbeenĩ yi, na pã ho tũiá poni à ba tà mu bè-kora bïo, bán le è zéenináa le mí yi wee cĩ ba yi làa sòobéε. ⁹ Le lònbee lè le yi véε á à yí bĩa búenbúen na wee wé mu bè-kora. Mu ù búaká làa bĩa lé ba *zúifùwa, á à dãnáa bĩa yínõn ba zúifùwa. ¹⁰ εε ká bĩa wee wé mu bè-tentewà, bán le Dónbeenĩ á à dé ho cùkú yi, le è wé á ba à yí le kõnbii á à keñ ho héerà yi. Le nín-yání ì wé mu

* **2:6** Mi loñ Lení vūahũ (Psaumes) 62.13

làa bĩa lé 6a zúifùwa, á bĩa yínǎń 6a zúifùwa màhǎ à sǐ. ¹¹ Mu bon, le Dónbeenǐ yí máa hueeka nùpua mín yi.

¹² Lé bǔn nǎn á bĩa búenbúen na wó mu bè-kora à 6a yí zǔ a *Mǎyiize làndá, bán húmú bǐo á làndá níi mía yi. Ká bĩa zǔ ho làndá mu à 6a wee wé mu bè-kora, bán á à cítí lè ho làndá. ¹³ Mu bon, bĩa téréna le Dónbeenǐ yahó yínǎń bĩa wee jí a Mǎyiize làndá mí dòn ká 6a máa bè ho yi. Bĩa wee wé bǐo ho làndá le 6a wé, bán lé bĩa le Dónbeenǐ wee wé à 6a téréna le yahó. ¹⁴ Hen ká bĩa yínǎń 6a zúifùwa na ó o Mǎyiize làndá mía cǔn á wee wé bǐo ho làndá bò, se ho làndá mu wi 6a yiwa. ¹⁵ Bǔn wee zéení le bǐo ho làndá le 6a wé wé á wi 6a sǐa yi, á 6a yiwa lé mu sǎéràsa. Lé bǐo á pǎahǔ búí à 6arén mítén yilera pí 6a bǐo, ká pǎahǔ búí à hǎ tà 6a jii. ¹⁶ Le Dónbeenǐ cítíi fí nǎnzòh, ká mu bǐo á à zǔń. Bǔn zòh ká le è dǐn o Yeesu *Krista wán á à cítíràa 6a nùpua 6a bǐo búenbúen na sà yi dǎní yi, làa bǐo le Dónbeenǐ bín-tente bíaràa mu, dǐo á ĩ wee bue.

Ba zúifùwa yí máa bè ho làndá yi làa bǐo mu koráa

¹⁷ Ɛε ká ũnén na lé o zúifù, á zǔ a *Mǎyiize làndá, á le ũ sǐi wan le Dónbeenǐ bǐo yi, ¹⁸ fo zǔ bǐo sǐ le Dónbeenǐ yi. Lé ho làndá nǎn á fo zǔnàa bǐo se. ¹⁹ Fo láa mu yi le fo lé 6a muuwa ya-dí, á lé bĩa wi le tǐbírí yi khoomu. ²⁰ Fo le fo lé bĩa yí zǔ mu bǐo ní-kàránlo, á lé 6a háyúwá ní-kàránlo. Lé bǐo fo zǔ le mu bǐo zǔńlò lè ho tǔiá poni á wi ho làndá yi.

²¹ Awa, ũnén na màhǎ le fo lé bĩa ká ní-kàránlo 6èn wó kaka yí máa kàránnaa ũten? Fo wee hení mu na 6a nùpua yi le 6a yí juuaa bǐo, à ũnén màhǎ wee juua le we? ²² Fo wee kàrán 6a nùpua le ho

hã-fénló lè ho bá-fénló 6a khí yi, à ùnén màhã wee wé mu le we? Fo ñina hã wònna à ù màhã wee zoo ñuaa mu bïo hã wònna zíní yi le we? ²³ Fo wee yòoní ũten ho làndá bïo yi, à le Dónbeenĩ yèni dén bèn wee yáa bïo fo yí máa bè ho làndá mu yi bïo yi. ²⁴ Mu bon, bïo kà lé bïo túara le Dónbeenĩ bionĩ vūahũ yi: «Lé minén bïo yi á bïa yí zū le Dónbeenĩ wee yáaráa le yèni.»†

²⁵ Mu bon, ká fo wee wé bïo ho làndá bò, se ù *kúiiró‡ bïo ñúhũ wi. Ká fo *kúio à ù màhã yí máa bè bïo ho làndá bò henía yi, se fo ka lòn nùpue na yí kúio. ²⁶ Ká yí yí kúio ò o bèn wee bè bïo ho làndá bò henía yi, á le Dónbeenĩ so máa càtí bānsò lòn nùpue na kúio le? ²⁷ A yí yí kúio ò o wee bè bïo ho làndá bò henía yi lé wón khíi cítí ùnén na yí máa bè ho yi, ká ùnén ho làndá mu ñon wáa túara non yi, á fo mún kúio. ²⁸ Mu bon, mu yínon o nùpue sánia wee wé bānsò là a zúifù, á mu mún yínon ho kúiiró wee wé o là a zúifù. ²⁹ Ká a zúifù binbirí lé yí lé orén zoó mí sī yi. A ho kúiiró binbirí, hón lé le sī na yèrémáa. Būn lé le Dónbeenĩ Hácírí wee wé mu, ká yínon ho kúiiró na ó o Mōyīize làndá bò. O zúifù binbirí yí máa yí le yèni nùpua cón. Le Dónbeenĩ lé diò ó o wee yí le yèni cón.

3

Le Dónbeenĩ le mí ì wé bïo à le wé mu

¹ Awa, á mu zúifumu lè ho kúioró léee bïo na cūnú wi le? ² Mu cūnú wi làa sòobéε hã dǎa búenbúen yi. Barén lé bïa le Dónbeenĩ kàráfáa mí

† 2:24 Mí loń Ezayii vūahũ 52.5 ‡ 2:25 Mí loń Luki vūahũ 1.59

bíonǐ yi ho yahó. ³ Awa, á hàrí ká 6a 6úí 6a t̄ahǔ á yí bǐo bǐo le Dónbeenǐ le 6a wé yi, á bǔn so ò hè lerén á le máa bè mí bíonǐ yi le? ⁴ Bùéé. Wa ko wa zǔn le le Dónbeenǐ dén wee ðǐn ho t̄iáa poni wán, ká 6a nùpua 6úen6úen lé 6a sabín-f̄aallowa, làa bǐo mu túararáa le Dónbeenǐ bíonǐ v̄ahǔ yi lerén mítén dǎní yi:

«Ba nùpua ko 6a zǔn
le bǐo fo wee mí 6úen6úen lé ho t̄iáa poni.
A hàrí 6a yáa ũ yèni,
se ũ bǐo pá bon.»*

⁵ Ká bǐo warén wee wé à mu yí térénna lé bǔn wó á le Dónbeenǐ térénlǒ bǐo wíokaa zūnanáa, se í wáa dà à bío bǐo ká á à héha lè 6a nùpua leékaró: Hen ká le Dónbeenǐ wee beé wa lò bǐo 6úí dǎní yi, bǔn so wee zéení le le yí térénna le? ⁶ Bùéé dé! Bǔn lé 6a nùpua leékaró. Lé bǐo ká le Dónbeenǐ yí térénna, á le è cítí ho ðímǐná nùpua kaka?

⁷ Ká ínén lá f̄a le sabéré á le Dónbeenǐ t̄iáa poni bǐo wíokaa zūna á dóráa ho cùkú le yi, á lé mu yén 6èn wáa nɔn á í n̄uhǔ á à síráa le í lé o bè-kora wéro? ⁸ Ba 6úí na wee là wen á yáa wee bío le wa wee bío bǐo ká: Mi wé wa wé mu bè-kora à mu bè-tentewà lé yi. Bán nùpua so n̄úná á à sí.

Nùpue na térénna le Dónbeenǐ yahó á mía

⁹ Awa, á warén *zúifùwa màhǎ 6èn wee leéka le wa bǐo n̄uhǔ so wi po b̄ia ká léé? Bùéé dé! I zéení mu le 6a *zúifùwa làa b̄ia yínɔn 6a *zúifùwa 6úen6úen á mu bè-kohó pànká wi wán, ¹⁰ làa bǐo mu túararáa le Dónbeenǐ bíonǐ v̄ahǔ yi:

«Ba nùpua 6úen6úen yi

* **3:4** Mi loń Lení v̄ahǔ (Psaumes) 51.6

- á nǐ-kéní kà yí térénná,
 11 hácírí òànsò nǐ-kéní kà á míá,
 hàrí nǐ-kéní kà yí máá cà le Dónbeení.
- 12 Ba búenbúen díá ho wā-tente,
 6a páanía wó 6a nùpua na bío jùhú míá.
 Bè-tente wéro nǐ-kéní kà
 á míá 6a tǎhú.
- 13 Ba jíní ka lòn búráa na hénkaa.
 Ba wee khà 6a nùpua.
 Ba bíoní ka lòn díhioní súró.
- 14 Ba wee dánkání 6a nùpua làa sòobée,
 6a wee bío hā bín-kora.
- 15 Ba can mí kuio le nǐ-búee bío yi.
- 16 Hā dǎa na 6a wee tē yi
 búenbúen á 6a wee fi mu bío yi,
 à dé hā yinyio 6a nùpua yi.
- 17 Ba yí zū hээрà wǎhú.
- 18 Ba yèn-dǎní yi á Dónbeení kǎnbii jùhú míá.»†
- 19 A wa jǎn zū le ho làndá bò nǎn bíá wee bè bío
 ho wee bío yi. Bún wó bèra a na à bío léení yí keń
 o búí cǎn, à ho dímíjǎ nùpua búenbúen mún zūń
 le mí wó khon le Dónbeení yahó. 20 Nǐi woon yí
 dà máá wé bío ho làndá le o wé búenbúen á máá
 térénnáa le Dónbeení yahó. Mu bon, ho làndá
 jùhú, lée bèra a na à 6a nùpua zūń le mí wó khon.

Bíio le Dónbeení wee kǎní là a nùpue

21 Εε ká hā làa na kà wán, á bío le Dónbeení wee
 wé à wa wé 6a nùpua na térénná le yahó ká ho
 làndá níi ló, bún le Dónbeení mu wǎa zéení làa
 wen. O *Mǎyíize làndá mí beere lè le Dónbeení jǐ-
 cúa fεerowà zéení mu wéréwéré. 22 Le Dónbeení

† 3:18 Mi loń Lení vǎahú (Psaumes) 14.1-3; 53.2-4; 5.10; 10.7;
 140.4; Ezayii vǎahú 59.7-8

wee wé à 6a nùpua téréen le yahó 6a siadéro o Yeesu *Krista yi bïo yi. Le wee wé mu làa bïa búenbúen na wee dé mí sïa wo yi, hueekaró mía mu yi. ²³ Lé bïo 6a nùpua búenbúen wó mu bè-kohó, á 6a búenbúen khèra lè le Dónbeenĩ cùkúso. ²⁴ Εε ká le Dónbeenĩ sãamu bïo yi, á le wó á 6a téréenna o Yeesu Krista pánká yi, wón na wó á 6a yú mítén mu bè-kohó níi yi. Le wó mu kãamáa. ²⁵ Le Dónbeenĩ wó a lè le muini yïa. Lé bũn bïo yi ó o Krista mu húmú pánká yi á bïa dó mí sïa wo yi búenbúen á yúrãa mu bè-kora séndiãró. Le Dónbeenĩ wó ká sïi, à zéeninãa bïo le wee wé à 6a nùpua téréen le yahó. Hàrí ho yánkaa, á 6a nùpua bè-kora na 6a wó ²⁶ á le hã mí sïi bïo yi, à zéeninãa bïo le wee wé à 6a téréen le yahó. Hàrí lòn zuia ká le Dónbeenĩ pá téréenna, á wee wé à 6a nùpua téréen le yahó 6a siadéro o Yeesu yi bïo yi.

²⁷ Lé bïo á mu lé le siidéro le Dónbeenĩ yi wee wé ò o nùpue téréen le yahó, á mu ñúhũ mía ò o ydoní mítén mí wára bïo yi. ²⁸ Mu bon, wa wee leéka le o nùpue wee téréen le Dónbeenĩ yahó o siidéro le yi bïo yi, ká yínɔ́n o Mɔ̀yiize làndá na ó o wee bè yi bïo yi. ²⁹ Tàá le Dónbeenĩ mu so lé 6a *zúifùwa mí dòn 6àn Dónbeenĩ le? Le so yínɔ́n hã sïíwà na ká búenbúen 6àn Dónbeenĩ le? Úuu, le mún lé hã sïíwà na ká 6àn Dónbeenĩ. ³⁰ Mu bon, lerén lé le Dónbeenĩ dà-kéní mí dòn. Lé lerén wee wé à 6a zúifùwa téréen le yahó 6a siadéro le yi bïo yi, á le mún wee wé à hã sïíwà na ká nùpua mún téréen le yahó 6a siadéro le yi bïo yi. ³¹ A bũn so wee zéení le lé dén siidéro so le yi bïo yi ó o Mɔ̀yiize làndá ñúhũ wãa míanãa le? Bùéé dé! Ho làndá mu bïo ñúhũ keńló á wa yàá wíokaa wee tíí ñii lè wa siadéro le

Dónbeenĩ yi.

4

O Abarahaamu siidéro le Dónbeenĩ yi bïo

¹ A bïo wa wãa à bío wàn òúaa *Abarahaamu dání yi lé mu yén? Lé mu yén ó o yú? ² Ká a Abarahaamu lá téréna le Dónbeenĩ yahó bïo ó o wó bïo yi, se o dà à yòní mítén, ká a màhã yí dà máa yòní mítén le Dónbeenĩ yahó. ³ Mu bon, bïo ká lé bïo túara le Dónbeenĩ bíonĩ vūahũ yi: «O Abarahaamu dó mí sïi le Dónbeenĩ yi, lé bũn nɔn le càtío wo là a nùpue na téréna le yahó.»* ⁴ O ton-sá wón sáánii ko làa wo, ká le yínɔní dèe na 6a wé hã làa wo. ⁵ Eε ká a óúí yí máa wé dèe, à 6anso màhã dó mí sïi le Dónbeenĩ na wee wé ò o bè-kora wéro à téréna le yahó, wón le Dónbeenĩ wee càtí le o téréna mí yahó o siidéro le yi bïo yi. ⁶ Lé bũn te bïo ó o nùpue na le Dónbeenĩ wee càtí le o téréna le yahó ká mu bè-wénia ní ló ó o *Daviide wee bío nún-sini bïo ká sïi:

⁷ «Bia le Dónbeenĩ séra wékheró díá, á 6ó bè-kora
nũhũ,
bán núná sï.

⁸ O nùpue na bè-kora ó o Núhũso yí nà a nũhũ yi,
wón nũhũ sï.»†

⁹ Dén nún-sini so bïo ciran bia kúiora mí dòn lée, tàá bia yí kúiora á mu mún ciran? Mu bon, wa wee bío bïo ká: «O Abarahaamu siidéro le Dónbeenĩ yi lé bũn wó a là a nùpue na téréna le yahó.» ¹⁰ Ká lé o *kúiiro mónđen á le wórãa wo là a nùpue na téréna lée, tàá le wó mu wó ó o kúiorãa?

* **4:3** Mi loñ Bïo nũhũ 6úeenii vūahũ (Genèse) 15.6 † **4:8** Mi loñ Lení vūahũ (Psaumes) 32.1-2

Bùeé, le Dónbeenĩ wó a Abarahaamu là a nùpue na térénnà wó ó o kúioráa. ¹¹ Sãni ò o Abarahaamu kúii, à bũn le Dónbeenĩ wó a là a nùpue na térénnà le yahó o s̄idéro le yi b̄io yi. Ká ho kúiiro hón lée f̄imini na bò a wán, à zéeni le le Dónbeenĩ wó a là a nùpue na térénnà mí yahó o s̄idéro le yi b̄io yi. Lé bũn b̄io yi ó o Abarahaamu mu wóràa b̄ia búenb̄uen na dó mí s̄ia le Dónbeenĩ yi à 6a yí kúiora b̄an maá. ¹² Εε ká a mún lé b̄ia kúiora b̄an maá, bán na yí k̄apaa ho kúioró mí dòn yi, à 6a bò b̄io á wán maá Abarahaamu wó yi, wón na dó mí s̄i le Dónbeenĩ yi s̄ani ò o kúii.

Hã k̄ia wee yí le s̄idéro le Dónbeenĩ yi p̄anká yi

¹³ Le Dónbeenĩ dó mí j̄ii n̄on o *Abarahaamu là a m̄onm̄anía yi, le mí ì na ho ðím̄iá 6a yi á ho ò wé 6a k̄ia.‡ Ká mu màh̄á yín̄on b̄io ó o Abarahaamu wee wé b̄io ho làndá le o wé b̄io yi. Le wó mu lé b̄io ó o térénnà le yahó o s̄idéro le yi b̄io yi. ¹⁴ Ká hã k̄ia b̄io lá s̄ã a *M̄oyiize làndá bèrowà yi mí dòn, se le s̄idéro le Dónbeenĩ yi j̄uh̄ũ mía, á b̄io le Dónbeenĩ dó mí j̄ii le mí ì na mí n̄ipomu yi mún lá à khí. ¹⁵ Lé b̄io á b̄io 6a nùpua yí máa wé b̄io ho làndá le 6a wé sese, lé bũn wee c̄í le Dónbeenĩ s̄i. Ká làndá lá mía, se làndá yáaró b̄en mún mía.

¹⁶ Lé bũn b̄io yi á hã k̄ia b̄io s̄ánáa b̄ia dó mí s̄ia le Dónbeenĩ yi, bèra a na à hã wé b̄io na h̄n làa ba, à b̄io le Dónbeenĩ dó mí j̄ii le mí ì na à b̄io s̄i b̄ia lé o Abarahaamu m̄onm̄anía búenb̄uen yi. Mu yín̄on b̄ia mí dòn na wee wé b̄io ho làndá le 6a wé, ká mu mún lé b̄ia búenb̄uen na dó mí s̄ia le Dónbeenĩ yi. ¹⁷ Làa b̄io mu túararàa le Dónbeenĩ b̄ionĩ v̄uahũ

‡ **4:13** Mí loĩ B̄io j̄uh̄ũ búeenĩ v̄uahũ (Genèse) 12.2-3; 17.4-6; 22.15-18

yi: «Í wó fo lè hã kãna cèrèè nìpomu bãn maá.»[§] Le Dónbeenĩ na ó o dó mí s̄i yi yahó, ó o lé wa maá. Dén Dónbeenĩ so lé ðio wee dé le mukãñĩ 6a nĩ-hía yi, le wee wé à b̄io lá mía à keñĩ.

¹⁸ O Abarahaamu dó mí s̄i lònía mu b̄io na lòníló do, á dó mí s̄i le Dónbeenĩ yi, lé b̄un te b̄io ó o wórãa hã síwà na boo bãn maá, làa b̄io le Dónbeenĩ biaráa mu kà síi: «Û m̄onm̄anía jii máa zũñ.»^{*} ¹⁹ O lúlúio á à yí ho khim̄ani mu p̄ahũ, á ká mu h̄umú, á mún zũ mín hãa Sara máa teró b̄io, èè ká a sídéró le Dónbeenĩ yi màhã pá fárá ðin. ²⁰ B̄io le Dónbeenĩ dó mí jii le mí ì wé ó o yí titikaa b̄io yi hàrí c̄inú. Ká a sídéró le Dónbeenĩ yi b̄io yi ó o wíokaa yú ho p̄anká, á dórãa ho cùkú le yi. ²¹ O Abarahaamu láa mu yi binbirĩ le b̄io le Dónbeenĩ dó mí jii le mí ì wé á wéró p̄anká mún wi le c̄on.

²² Lé b̄un n̄on á mu túara a Abarahaamu ðání yi le «le Dónbeenĩ càtio wo là a n̄upue na téréna.»[†]

²³ Èè ká le b̄ionĩ mu «le Dónbeenĩ wó a là a n̄upue na téréna» á yí túara orén mí ðon b̄io yi. ²⁴ Le mún túara warén b̄io yi, warén na le Dónbeenĩ càtio lè 6a nĩ-térénnia, warén na dó wa sía le yi, lerén na vènia wa N̄uh̄iso Yeesu 6a nĩ-hía t̄iahũ. ²⁵ Le Dónbeenĩ díá á 6a bó a wa bè-kora b̄io yi, á wó ó o vèera, bèra a na à wa wé 6a n̄upua na téréna le yahó.

5

Le Dónbeenĩ wó á 6a n̄upua làa de b̄inia sí

[§] 4:17 Mi loñ B̄io j̄uhũ 6úeenii v̄uahũ (Genèse) 17.5 ^{*} 4:18 Mi loñ B̄io j̄uhũ 6úeenii v̄uahũ (Genèse) 15.5 [†] 4:22 Mi loñ B̄io j̄uhũ 6úeenii v̄uahũ (Genèse) 15.6

¹ Bïo le Dónbeenĩ wó wɛn lè 6a nùpua na téréna wa siadéro le yi bïo yi, á warén làa de á ho héerà wáa wi pãahũ wa Nuhũso Yeesu *Krista pãnká yi. ² Lé orén pãnká yi á wa wee zãmakarãa mu sãamu na wa wi yi wa siadéro le Dónbeenĩ yi bïo yi, á sia wan bïo wa dó wa sia wee lòní wa pãaníló le Dónbeenĩ mu cùkú yi làa de. ³ Mu yáá yínɔ́n bũn mí dòn, wa wee zãmaka le lònbee na wee yí wɛn bïo yi, Lé bïo wa zũ le le wee wé à wa hĩ wa sia. ⁴ Ká wa há wa sia, lé bũn ò wé á wa à dàń ò yí le sée ho kúará khénló wán. Ká wa dàńna kãa ho kúará khénló mu yi, á wa à dàń ò dé wa sia á à lòní bïo le Dónbeenĩ le mí ì wé. ⁵ Wa siadéro à lòní á bïo máa dé n̄yio wɛn, lé bïo le Dónbeenĩ zéenia le mí wa wɛn làa sòobéé le Hácírí na le nɔn wɛn pãnká yi. ⁶ Mu bon, wa lá yí dà dèé búí máa wé waten. A bïo ho pãahũ na le Dónbeenĩ bàrá á dɔn, ó o Krista ßueé húrun 6a bè-kora wérowà bïo yi. ⁷ Ho tà à hí o nùpue na téréna bïo yi lònbee wi. Nún-sĩ á nùpue dà à hení mí s̄i á à hí ȳia wee wé mu bè-tente bïo yi. ⁸ Éé ká le Dónbeenĩ wee zéeni le le wa wɛn làa bïo kà: Bïo wa lá lé 6a bè-kora wérowà mí cúee, ká a Krista màhá pá tà húrun wa bïo yi. ⁹ Wa wó 6a nùpua na téréna le Dónbeenĩ yahó o Krista húmú cãni pãnká yi. A lée kénkén ká wa mún khii kãní le Dónbeenĩ s̄i-c̄ílè yi.

¹⁰ Mu bon, bïo wa lá lé le Dónbeenĩ zúkúsa, ó o za húmú pãnká yi á wa làa de wáa b̄inía s̄i. A bïo wa s̄i làa de kà s̄i, á wa láa mu yi kénkén le wa à kãní bïo ó o ȳio wi lua pãnká yi. ¹¹ Mu yáá yínɔ́n bũn mí dòn, wa wee zãmaka le Dónbeenĩ bïo yi wa Nuhũso Yeesu Krista pãnká yi, wón na wó á wa lè le Dónbeenĩ mu b̄inía s̄i.

O Adāma là a Yeesu Krista bïo

¹² Lé o nùpue ñi-kéní wékheró bïo yi á mu bè-kohó wéró zonnáa ho ðímíjǎ yi. A lé mu bè-kohó wéró ðèn ñon á mu húmú wiráa. A ɓa nùpua ɓúenɓúen mún wee hí, lé bïo ɓa ɓúenɓúen lé ɓa bè-kora wérowà. ¹³ Sáni le Dónbeení bè o *Mɔyiize làndá, à bǔn mu bè-kohó wi ho ðímíjǎ yi wó. Ká bïo á ho làndá lá ðín mía, á le Dónbeení ðèn lá yí máa mǐ mu bè-kohó bïo dé ðεε yi. ¹⁴ A lá a Adāma pǎahǔ à vaa ɓúe o Mɔyiize pǎahǔ yi, á mu húmú yú le sée ɓa nùpua wán. Hári bïo á bán nùpua so wékheró yí ka là a Adāma wékheró bïo síi, wón na wó bïo le Dónbeení le o yí wé, à ɓa ɓúenɓúen pá húrun, o Adāma na bïo wee zéení yia khii ɓuen bïo. ¹⁵ Ká ho wékheró na wó, bǔn lè le Dónbeení sǎamu yí dà máa tèé. Lé bïo ká lé o nùpue ñi-kéní mí dòn wékheró bïo yi á ɓa nùpua cèrèε húrunnáa, á le Dónbeení sǎamu na le wó lè ɓa nùpua cèrèε o nùpue ñi-kéní pànká yi, wón na lé o Yeesu Krista, bǔn sǎamu so bïo ðèn yí dà máa bío. ¹⁶ Le Dónbeení sǎamu là a nùpue ñi-kéní wékheró á wi mín júná yi. Mu bon, o nùpue ñi-kéní wékheró lé bǔn wó á le Dónbeení síinia ɓa nùpua júná. εε ká mu bè-kora cèrèε wéró món, á le wó mí sǎamu lè ɓa nùpua, le wó á ɓa téréna le Dónbeení yahó. ¹⁷ Mu bon, o nùpue ñi-kéní wékheró lé bïo wó á mu húmú yú ho pànká. εε ká a Yeesu *Krista mí dòn pànká yi, á ɓa nùpua na wee yí mu sǎamu lè mí síiwà, ɓia le wee wé à ɓa téréna le yahó, bán yïo á à wé lua, á à páani ì dí le béeni làa wo. ¹⁸ Lé ká síi ó o nùpue ñi-kéní wékheró ñon á ɓa nùpua ɓúenɓúen júná súrú. Làa bǔn síi, ó o nùpue ñi-kéní bè-wénii na téréna, lé bǔn ðèn wee

wé à 6a nùpua búenbúen téréen, à bè yi yíráa le mukānī. ¹⁹ O nùpue nī-kéní mí dòn lé yīa yí bō bīo le Dónbeenī bía yi, lé bǔn nǎn á 6a zāamāa wórāa 6a bè-kora wérowà. Làa bǔn sīi, ó o nùpue nī-kéní na tà le Dónbeenī bīo lé yīa 6èn wó á 6a zāamāa á à téréen le yahó.

²⁰ Bīo ho làndá bō, á mu bè-kora 6èn mún wee dé wán ká mu wà. Εε ká hen na mu bè-kora wee dé wán yi, lé bǔn á le Dónbeenī sāamu 6èn mún wíokaa wee dé wán yi ká mu wà. ²¹ Bǔn wee wé bèra a na à bīo sīi mu bè-kora yúráa ho pánká á wee wé à 6a nùpua hí, lé làa bǔn 6àn sīi á le Dónbeenī sāamu 6èn mún wee yíráa ho pánká, à wé à 6a nùpua téréen le yahó, à na le mukānī binbirī na máa vé 6a nùpua yi 6a páaníló là a Núhúso Yeesu Krista bīo yi.

6

Bīo ho bátèèmù bīo wee zéeni

¹ Awa, á bīo wa wāa à bío lé mu yén? Wa so ko wa wíoka wé wé mu bè-kora à le Dónbeenī wé wérāa mí sāamu cèrèe làa wèn léé? ² Bùéé dé! Mu bè-kora dǎnī yi, á wa ka lòn nùpua na húrun. A wa so ko à wa bǔnī wé wé bè-kora le? ³ Mi so yí zū le warén búenbúen na bátízera wa páaníló là a Yeesu *Krista bīo yi, á ka lè wa páanía húrun làa wo le? ⁴ Awa, ho *bátèèmù wó á wa ka lè wa páanía húrun làa wo, á páanía nùuna làa wo, bèra a na à bīo sīi ó o Maá Dónbeenī vèeníanáa o Krista léra 6a nī-hía tīahú lè mí pánká na cùkú wí, lé làa bǔn sīi á warén mún wiráa le mukōn-finle yi.

⁵ Mu bon, wa ka lòn nùpua na húrun wa páaníló làa wo bīo yi. Làa bǔn sīi á wa mún khíi vèe wa

páaníló làa wo bïo yi làa bïo ó orén vèeraráa bïo síi. ⁶ Mi wa zūn le bïo wa fù karáa, bñn là a Krista páanía búaa ho *kùrùwá wán, bèra a na à mu bè-kora wéró nùhũ búe wa cón, à wa yí bñnì yí wé mu òàn wobáaní. ⁷ Mu bon, O nùpue na húrun, wón wáa nùhũ ló mu bè-kora wéró yi.

⁸ A bïo wa páanía húrun làa wo, á wa láa mu yi kénkén le wa mún ñ páaní ì keñ le mukāñi yi làa wo. ⁹ Wa zū le bïo ó o Krista wáa vèera, ó o máa bñnì máa hí. Húmú máa bñnì máa òàn o bïo, ¹⁰ lé bïo ó o húrun mu bè-kora bïo yi le cúekúee á mu vóráa. A le mukāñi na ó o wáa wi yi ó o wi yi le Dónbeenĩ bïo yi. ¹¹ Lé làa bñn òàn síi á minén mún zūn le mi ka lè mi húrun mu bè-kora òànì yi, á le mukāñi na mi wi yi á mi wáa wi yi le Dónbeenĩ bïo yi mi páaníló là a Yeesu Krista bïo yi. ¹² A warén na wi le mukāñi yi ho tá wán á mu bè-kora wáa yí ko mu bñnì yí pànká wán. ¹³ Mi yí bñnì yí día mi sánia mu bè-kora níi yi à hã wé mu bïo na yí téréna tonló sãa, ká mi wé lòn nùpua na húrun bñnia vèera bïo síi, à sánia wé mu bïo na téréna tonló sãa, à wé sá na le Dónbeenĩ yi. ¹⁴ Bïo mi ka lòn nùpua na húrun vèera, á mi le mi sánia wé mu bïo na téréna tonló sãa, à wé sá na le Dónbeenĩ yi. Lé bïo ó o Mɔyĩize làndá pànká wáa mía mi wán, mu lé le Dónbeenĩ sãamu á mi wi yi.

Wa yí máa sá na mu bè-kora yi

¹⁵ Awa, á bïo ó o *Mɔyĩize làndá pànká wáa mía wa wán à wa wi le Dónbeenĩ sãamu yi, á lé bñn bïo yi á wa wé è wéráa mu bè-kora le? Bùee dé!
¹⁶ Ká mi wee wé mu bè-kora, se mi lé mu bè-kora òàn wobáaní. Bñn wee búen lè mu húmú. Ká mi

6èn wee bè bïo le Dónbeenĩ wee bío yi, á dén ò wé mia lè 6a nùpua na térénna le yahó. ¹⁷ Mi wa dé le Dónbeenĩ báráká! Mi fù lé mu bè-kora wobáaní. Eé ká há laà na kà wán, á bïo 6a káránna làa mia na mi tà yi, á mi bò yi lè mí sĩa búenbúen. ¹⁸ Mi júná ló mu bè-kora wéró yi, á wáa lé bïo térénna wobáaní. ¹⁹ I wee bío làa mia làa bïo 6a nùpua wee bíoráa, lé bïo mi yí máa wé zūn mu bïo yara fùafù. Mi fù ka lòn wobáaní, á wee dé mítén mu koomu wárá lè mí síwà yi, à káa le Dónbeenĩ yi. Làa bñn 6àn síi á há laà na kà wán, á mi mún díá mítén lòn wobáaní, à wé wé bïo térénna, à bïo sí le Dónbeenĩ yi.

²⁰ Bïo mi fù ka lòn wobáaní mu bè-kora wéró ní yi, á bïo térénna wéró bïo mia mia. ²¹ Awa, á lé ho cùnú yén mi wáa yú há wárá na mi wee nìyi bïo yi há laà na kà wán. Bïo wee lé mu món lé mu húmú. ²² Eé ká há laà na kà wán, á le Dónbeenĩ fáa mia mu bè-kora ní yi, á mi wáa lé le ton-sáwá. Cùnú na wi mu yi, lé bïo mí bïo sã le yi, á bïo wee lé mu món lé le mukānĩ binbirĩ na máa vé. ²³ Mu bon, mu bè-kora wéró sàáníi lé mu húmú. Eé ká le Dónbeenĩ bïo na le wee há làa wən wa páaníló là a Yeesu *Krista na lé wa Núhũso bïo yi, bñn lé le mukānĩ binbirĩ na máa vé.

7

O kèrètɛ á ho làndá pànká wáa mia wán

¹ Wán zàwa lè wán hínni, bïo á ï bío ò na mia á mi zū kénkén, lé bïo mi zū ho làndá: O nùpue na yïo wi lua, wón lé yïa ho làndá pànká wi wán. ² Làa bïo síi ká a háa yan o báa, à ho làndá cɛé wo 6àn báa mu yi ho pãhũ búenbúen na á wón yïo wi lua yi. Ká 6àn báa hía húrun, se o háa jũhũ ló hón làndá

so yi. ³ Ká ɓàn báa mu yí húrun ò o bíníá yan bá-veere, se o lé o bá-fé. Ɛε ká ɓàn báa húrun ó o bò yi yannáa, se làndá mía o wán, se o yínɔ́n bá-fé. ⁴ Lé làa bɓn sɓi á minén bɓo mún karáa. Mi páaníló là a *Krista bɓo yi á minén mún ka lè mi húrun, á ho làndá wáa bɓnía mía mi wán. Mi bɓo wáa sã yã vèera ló ɓa nĩ-hía t̄ahũ yi, bèra a na à wa wé sá ho tonló na bɓo sɓi le Dónbeenĩ yi. ⁵ Mu bon, p̄ahũ na á mu bɓo na yí se poni fù yú ho pànká wa wán, á ho làndá wee wé à mu bè-kora poni ɓúe wɛn. A wa sá hã ton-kora na wee ɓuen lè mu húmú. ⁶ Ɛε ká hã làa na kà wán, á wa ka lè wa húrun ho làndá dǎnĩ yi, á wáa yú waten mu bɓo na á wa lá lé ɓa wobáanĩ nĩ yi. Wa wáa dà à sá à na le Dónbeenĩ yi lè le hácín-finle, lerén mí bεεre Hácírí pànká yi, ká wa wáa máa bɓnĩ máa bè *Mɔyĩize làndá yi máa sá máa nanáa le Dónbeenĩ yi.

Bɓo nɔn ho làndá bɔrãa

⁷ Awa, á wa wáa bɓo mu yén? Ho làndá lée bè-kohó le? Bùeé. *Làndá lá mía se ì yí zũ bè-kohó. Mu bon, ká ho làndá lá yí bía le: «Yí le ũ yĩo lé mi ninza bɓo,»* á ì lá máa zũn le bɓn lée bè-kohó. ⁸ Lé ho làndá á mu bè-kohó bò yi dórãa le sɓi bɓo na yí se lè mí sɓiwà ɓàn wéró poni miĩ. Làndá lá mía, se bè-kohó mún mía. ⁹ Bɓo á ì fù yí zũ ho làndá, á ì yĩo wi lua. Ká bɓo ho làndá bò, á mu bè-kohó ɓèn yú ho pànká, ¹⁰ á ì wáa ká mu húmú. Lé bɓn te bɓo á ho làndá na lá à wé á ì yí le mukānĩ, lé hón á à dé mi mu húmú yi. ¹¹ Mu bon, mu bè-kohó bò ho làndá yi á khà mi yáara.

* **7:7** Mi loĩ Léro v̄uahũ (Exode) 20.17; Làndá zéeníló v̄uahũ (Deutéronome) 5.21

12 Ká ho làndá hón wee ce, á bïo bò henía mún wee ce, á térénná, á se. 13 Awa, á lé mu bïo na se bíníá wó ìnén búero le? Bùéé! Èε ká mu bè-kohó màhá òn mu bïo na se wán á bóráa mi. Lé bïn wa zūnanáa le mu bè-kohó yí se làa sòobéε, á mún zūnanáa mu bè-kohó sūnsūmámu bïo le Dónbeení bò henía pànká yi. 14 Mu bon, wa zū le ho làndá hón lé le Dónbeení bò ho le Dónbeení mu Hácírí pànká yi. Ká ìnén wón lé o nùpue, pànká mía mi. I ka lòn wobá-ní na 6a yèéra mu bè-kohó yi.

O nùpue á mu bè-kohó pànká wi wán

15 Ho tūiá poni, bïo á ì wee wé á ì 6èntín yí zū nùhú: Bïo á ì wi à ì wé á ì yí máa wé, ká bïo á ì pina, bïn lé bïo á ì màhá wee wé. 16 Ká ì hía wee wé bïo á ì yí wi à ì wé, se ì tà le ho làndá se. 17 Awa, se bïo á ì wee wé ká á yí ló mi, ká lé bïo mu bè-kohó yú ho pànká ì wán. 18 Mu bon, ì zū le mu bïo na se wéró pànká mía mi. I wee wé le ì wé mu bïo na se, ká ho pànká na á ì wé làa bũ lé hía mía. 19 Bïo se na á ì wi à ì wé á ì yí máa wé, à mu bïo na yí se na á ì yí wi à ì wé, bïn lé bïo á ì màhá wee wé. 20 Ká ì wee wé bïo á ì yí wi à ì wé, se bïn wáa yí ló mi. Lé mu bè-kohó na yú ho pànká ì wán á mu ló yi.

21 Lé bïn bïo yi á ì zūnanáa bïo ká: Hen ká ì le ì wé mu bïo na se, à bïo yí se lé bïn à ì díá ká ì wé. 22 Le Dónbeení làndá à ìnén ì bεεre sii wee wa bïo yi. 23 Èε ká bè-veere búí màhá wi, bïn 6èn wee fi làa bïo á ì tà bïo. Mu wee wé mi lè mu bè-kohó bïo na wi mi kàsó ní. 24 A hía 6èn lée yéréké wee sá mi! Yia màhá à kání mi mu ní-hínmu mu yi lé o yén coon? 25 Èε ká mi wa dé le Dónbeení bárákà o Yeesu *Krista na lé wa Nùhúso pànká yi.

Awa, ɪ hácírí yi, á le Dónbeenĩ làndá pànká wi ɪ wán. Ká há sǎnía dǎní yi, á mu bè-kohó bèn pànká wi ɪ wán.

8

Le Dónbeenĩ Hácírí wee wé ò o nùpue ɲúhú lé

¹ Hã laà na kà wán á bĩa wǎa páanía là a Yeesu *Krista, bán ɲúná máa sí. ² Mu bon, le Dónbeenĩ Hácírí, dño wee na le mukǎní o nùpue yi o páaníló là a Krista bño yi, á kǎnía mi mu bè-kohó bño lè mu húmú níi yi. ³ O *Moyiize làndá lá yí dà máa wé bǔn, lé bño ɓa nùpua yídàmu tun mu wéró wǎhú. Ɛε ká le Dónbeenĩ wó mu. Le nɔn mí za ó o ɓueé lá há sǎnía lè ɓa bè-kora wérowà bño, á léraráa ɓa ɲúná mu bè-kora níi yi. Lé ká síi le Dónbeenĩ wó á ɓóráa mu bè-kora ɲúhú, bǔn na lá wee yí ho pànká ɓa nùpua wán. ⁴ Le Dónbeenĩ wó ká síi bèra a na à wa dǎn wé bño ho làndá le wa wé à mu ɲii sí, warén na yí máa wé bño wa sía wee vá yi na yí se, à wa wee wé bño sí le Dónbeenĩ Hácírí yi. ⁵ Mu bon, bĩa wee ɓua mítén héha làa bño sí ɓa yi na yí se, bán yilera bò bño sí ɓa yi wán. Ká bĩa wee ɓua mítén làa bño le Dónbeenĩ Hácírí le ɓa ɓuaráa mítén, bán yilera bèn bò bño sí le Hácírí mu yi wán. ⁶ Yia wee ɓua mítén héha làa bño sí a yi, wón lá mu húmú wǎhú. A yia wee bè bño le Dónbeenĩ Hácírí le o wé yi, wón bèn lá le mukǎní na máa vé lè ho héerà wǎhú. ⁷ Lé bño á bĩa wee ɓua mítén héha làa bño sí ɓa sǎnía yi, bán lé le Dónbeenĩ zúkúsa. ʼBa yí máa wé bño le Dónbeenĩ làndá le ɓa wé. ʼBa yáa yí dà mu máa wé hùúu. ⁸ Bĩa wee ɓua mítén héha làa bño sí ɓa yi, bán bño yí dà máa wé sí le Dónbeenĩ yi.

⁹ Εε κά minén bán yí máa 6ua miten làa bïo sí mi sánia yi. Mi wee wé bïo le Dónbeenĩ Hácírí le mi wé, lé bïo le Hácírí mu wi mia. Hen cá a Krista Hácírí* mía nùpue na yi, se wón 6anso bïo yí sã a yi. ¹⁰ Εε cá a Krista wi minén yi, á mi yú le mukãñi le Dónbeenĩ Hácírí pánká yi, lé bïo mi térénna le Dónbeenĩ yahó. Mi ì hí bũn bon, ¹¹ εε cá le Dónbeenĩ na vènia o Yeesu á Hácírí wi mia, á lerén na vènia o Krista mu á mún ñ na le mukãñi mi sánia yi le Hácírí mu na wi mia pánká yi, hñn sánia so na bïo sã mu húmú yi.

¹² Wàn zàwa lè wàn hĩnni, bïo lé hã kíkãa wa wán lé à wa wé bïo sí le Dónbeenĩ yi, cá yínɔɔ à 6ua waten héha làa bïo sí wen. ¹³ Cá mi wee 6ua miten héha làa bïo sí mia, á mi ì hí. Εε cá mi khú mi kùrú sii bïo wéró yi le Dónbeenĩ Hácírí pánká yi, á mi ì keñ le mukãñi yi.

¹⁴ Mu bon, bĩa le Dónbeenĩ Hácírí wee dí yahó, bán 6úen6úen lé le Dónbeenĩ zàwa. ¹⁵ Le Hácírí na mi yú máa wé mia làa wobáaní, le máa dé zãñi mia. Le wee wé mia lè le Dónbeenĩ zàwa, á wa dà wee veráa le le «Abaa.» Mu kúará le: Í Maá. ¹⁶ Le Dónbeenĩ Hácírí mí beere yàa wee bío mu wéréwéré wa sĩa yi le wa lé le Dónbeenĩ zàwa. ¹⁷ Awa, á bïo wa lé le Dónbeenĩ zàwa, á hã kĩa na le dó mí jii le mí ì na mí zàwa mu yi á bïo mún sã warén yi. Wa à páaní hã yi là a Krista. Mu bon, cá wa tà wee páaní le lònbee yi làa wo, á wa mún khií páaní a cùkú yi làa wo.

Le Dónbeenĩ wi à 6a nùpua keñ le cùkú yi

* **8:9** O Krista Hácírí na bïo bía hen dén lè le Dónbeenĩ Hácírí 6úen6úen lée dà-kéni.

18 Le lònbee lè mí sǐwà na wee yí wɛn ho zuia á yí dà máa tèé lè ho cùkú na wa khíi yí le Dónbeenĩ cǎn. 19 Mu bon, mu bǐo búenbúen na le Dónbeenĩ léra á sǐi vá làa sòobéε wee lòní bǐo le Dónbeenĩ khíi zéénínáa bǐa lé le zàwa. 20 Mu bon, mu bǐo búenbúen á wi ho pànká na bǐo jǐhǔ mǐa níi yi. Yínǎn munén màkóo kera mu yi, yǐa léra mu lé yǐa wó mu.† εε ká ho dé mí sǐi lòní á jǐhǔ pá wi mu bǐo mu cǎn. 21 Le Dónbeenĩ khíi fé mu bè-lénnii búenbúen ho yáaró pànká na mu wi níi yi lòn wobá-nǐi níi yi, á mu ù kɛn mǐten, á à kɛn ho cùkú yi làa bǐo le Dónbeenĩ zàwa wiráa mǐten bǐo sǐi. 22 Mu bon, wa zǔ le hàrǐ lòn zuia á mu wee jǐnika là a háa na sǎní wee búe bǐo sǐi. 23 Ká mu màhá yínǎn mu bè-lénnia mu mí dòn wee jǐnika. Warén na yú le Dónbeenĩ Hácírǐ wó, dén na lé le nín-yání bè-hǎnii, warén mún wee jǐnika á pannáa bǐo le khíi màjá à lén wa júná, à zéení le wa lé le zàwa. 24 Wa fera bǔn bon. Ká wa fenló mu màhá lée bǐo na wa dó wa sǐa wee lòní. εε ká a nùpue hǐa mǎn mu bǐo na ó o wee lòní, se bǔn bǐo so ó o máa bǐnǐ máa lòní. Mu bǐo na ó o nùpue yǐo wi wán ó o so tǐn bǐnǐ ì lòní le? 25 εε ká wa dó wa sǐa wee lòní bǐo wa yǐo mǐa wán, se wa há wa sǐa wee lònínáa mu.

26 A le Dónbeenĩ Hácírǐ mún wee séení wɛn, lé bǐo wa lé 6a yídàwa le Dónbeenĩ bǐo dǎní yi. Mu bon, wa yí zǔ bǐo wa à floráa. Lé bǔn te bǐo le Hácírǐ mu wee fio wa bǐo yi lè há jǐnikaa na bǐo yara yí dà máa zéení. 27 A le Dónbeenĩ na wee mi bǐo khíina zoó wi há sǐa yi, dén zǔ bǐo le Hácírǐ wi le fio. Mu bon, le Hácírǐ mu wee fio bǐa dó mí

† 8:20 Mǐ loń Bǐo jǐhǔ búεnǐi vǔahǔ (Genèse) 3.17

sía le Dónbeenĩ yi bïo yi. Le wee wé mu làa bïo le Dónbeenĩ le mu koráa.

²⁸ Le Dónbeenĩ wee wé à mu bïo búenbúen wé ho cǔnú bïo bïa wa le cón, bán na le hueekaa làa bïo le lon làa bũ. ²⁹ Mu bon, le Dónbeenĩ fèra hueeka ba, á le mún fèra lon à le wé à ba bonmín lè le za, bèra a na à wón wé ba zà-kúii kǐnleso. ³⁰ Bán na le Dónbeenĩ fèra le mí ì wé bïo kà síi á le mún von, á bïa le von á le mún wó á ba téréna le yahó, á bïa le wó á ba téréna le yahó á le mún wó á ba yú le cùkú.

Le Dónbeenĩ waminĩ bïo

³¹ Bïo wa yáá wáa à bǐní ì bïo lé mu yén? Bïo le Dónbeenĩ wi làa wɛn, á yia dà à sánsá wɛn lé o yén? ³² Le Dónbeenĩ na yí pǎ mí za húmú, à le tà nɔn wo ó o húrun wa búenbúen bïo yi, á so máa na mu bïo búenbúen wɛn máa bè mí za mu wán le? ³³ Nùpue na dà à bàká bïa le Dónbeenĩ hueekaa yi wón mía. Lé bïo le Dónbeenĩ wó á ba téréna le yahó. ³⁴ Nùpue na wáa dà à síni ba júná wón mía. Lé bïo ó o *Krista húrun. Mu yáá yínóǐ bǔn mí dòn, o vèera, á wi le Dónbeenĩ nín-tǐánǐ, á wee fio le yi wa bïo yi. ³⁵ Lée wée dà à fáa wɛn o Krista na wa wɛn níi yi? Lé ho yéréké na wé sá a nùpue yi lée, tàá lé le yidèèrè? Tàá lé bïo ba nùpua wee beé wa lò bïo yi le? A lé le hǐni lè mu khemu lée, tàá lé mu bïo na dà wee dé le bóonii. Tàá lé mu húmú le? ³⁶ Mu ù wé wɛn làa bïo mu túararáa le Dónbeenĩ bíonǐ vǔahǔ yi: «Lé ũnén Dónbeenĩ bïo yi á wa wee zàanínáa wa mukǎní làa wizooní búenbúen. Ba nùpua wee lá wɛn lòn pia na ba wà vaá búe.» † ³⁷ Εε ká mu búenbúen yi, á warén lé bïa lé ba san-báa

† 8:36 Mi loǐ Lení vǔahǔ (Psaumes) 44.23

binbirí o Krista na wa wɛn pànká yi. ³⁸Í láa mu yi binbirí le mu húmú, lè ho kɛɛ le mukǎnǐ yi, lè le Dónbeenǐ tonkarowà na ho wáayi, lè hǎ pànkáwá búenbúen, làa bǐo hǎ laà na kà wán, làa bǐo khii wé, ³⁹lè ho wáayi pànkáwá, làa hǎa ho tá yi, lè mu bè-lénǐa búenbúen, á dèe woon yí dà máa fáa wɛn le Dónbeenǐ waminǐ na le ðɛn wa Núhúso Yeesu Krista wán zéénǐa làa wɛn níi yi.

9

O Isirayɛele nǐpomu bǐo sǎ le Dónbeenǐ yi

¹Í ì mǐ ho tǔiá poni, í máa fɪ sabéré lé bǐo á ï bǐo sǎ a *Krista yi. A le Dónbeenǐ Hácírí mún wee zéení mu wéréwéré í sǐi yi le bǐo á ï ì bǐo á bon. ²Í yi wee dè làa sòobéɛ, á lò wee be mu bǐo yi. ³Mu bon, ínén í bæere lá à fan le le Dónbeenǐ dǎnkání mi, à ï là a Krista fáa mín yi ká bún lá dà à séení wán zàwa lè wán hǐnni na làa mi lé ho sǐi kéní bǐo yi. ⁴Ba lé o *Isirayɛele nǐpomu. Le Dónbeenǐ wó ba lè mí zàwa, á zéénǐa mí cùkú làa ba, á bò le páanii lè mí sǐiwà làa ba. Le nɔn ho làndá ba yi, á zéénǐa bǐo ba wé è búaaní làa de làa ba. Le dó mí jii nɔn ba yi bǐo cèrèɛ dǎní yi. ⁵Lé barén lé o *Abarahaamu là a *Izaaki là a *Zakoobu mǎnmǎnía, á mu nǐpomu dǎní yi, á lé barén bàn sǐi ó o Krista mún buéé ton yi, wón na wi mu bǐo búenbúen núhú wán, á lé le Dónbeenǐ, á le khòonǐi bǐo sǎ yi fɛɛɛ. *Amiina.

Bǐa lé o Isirayɛele nǐpomu binbirí

⁶Bún wee zéení le bǐo le Dónbeenǐ dó mí jii le mí ì wé á le so khú yi le? Bùéé. ɛɛ ká bǐa ba wee ve làa Isirayɛele zàwa yínɔn bán búenbúen lé bǐa lé o zàwa binbirí. ⁷Ó o Abarahaamu zàwa mún yínɔn

bán búenbúen lé bía lé o zàwa binbirí. Mu bon, bïo kà lé bïo le Dónbeení bía nòn o Abarahaamu yi: «Ba zàwa na á ì dó ì jii le ì na foñ, lé o Izaaki á ì ì ò ò wán á fo ò yíráa ba.»* 8 Bún wee zéení le o Abarahaamu zàwa na ó o ton búenbúen yínón Dónbeení zàwa. Bía lé le zàwa lé bía le Dónbeení dó mí jii bïo yi, na lé o Abarahaamu m̀nmanía. 9 Mu bon, há jii-cúa na kà lé há le Dónbeení mà á dóràa mí jii: «Lóhó ló tíkà ká ì bíní ì buen ù cón ká mìn háa Sara ton o za báa.»† 10 Bún pá yínón mu mí dòn. O Erebekaa mún ton ba hénbéní lè wàn maá Izaaki. 11-12 Páahú na ba yáá ò ò ò yí ton yi á yí wó bïo se làa bïo yí se, á le Dónbeení bía bïo kà: «O kínleso á à wé o f̀eso ton-sá.»‡ Le Dónbeení bía bún bèra a na à bïo le le mí ì wé à wé à lén. Le wee hueeka ba nùpua làa bïo sí le yi. Mu yí máa lé ba nùpua wárá yi, ká mu wee lé lerén na wee ve ba yi. 13 Làa bïo mu túararàa le Dónbeení bioní vūahú yi kà síi: «O wara a Zakoobu ò o díá a Ezayuu.»§

Le Dónbeení le mí ì wee bïo na à le wé mu

14 Awa, á bún kúará lé mu yén? Mu so wee zéení le le Dónbeení yí téréna le? Bùéé dé! 15 Mu bon, bïo kà lé bïo le bía nòn o *Moyiize yi: «Ì le ì wé hii làa nùpue na, à ì wé le lè b̀anso. Í le ì zūn nùpue na màkàrí à ì zūn b̀anso màkàrí.»* 16 Bún wee zéení le yínón bïo ba nùpua wee cà mu, tàá bïo ba wee jii mí lò bïo yi. Ká le Dónbeení na wee wé le hii lé ò ò mu wee lé yi. 17 Bïo kà lé bïo bía le Dónbeení

* 9:7 Mi loñ Bïo jùhú búení vūahú (Genèse) 21.12 † 9:9 Mi loñ Bïo jùhú búení vūahú (Genèse) 18.10, 14 ‡ 9:11-12 Mi loñ Bïo jùhú búení vūahú (Genèse) 25.23 § 9:13 Mi loñ Malasii vūahú 1.2-3 * 9:15 Mi loñ Léró vūahú (Exode) 33.19

bíoni vūahũ yi: «ĩ dó fo lè ho *Ezipite kōhũ bée bèra a na à ĩ dànló bïo zūń, à ĩ yèni mún lé ho dímíjńá búenbúen yi.»† 18 Lé búń nɔn ká le Dónbeenĩ le mí ì zūń nùpue na màkárí, à le zūń b̀anso màkárí. Le le mí ì wé ò o nùpue yi ti, à le wé à b̀anso yi ti.

19 Ká lé búń mu karáa, jún-sí ó o búí á à t̀uà miĩ le lée webio nɔn le Dónbeenĩ mu pá wee záráa lè ɓa nùpua? Mu bon, yĩ dà à pĩ bïo le Dónbeenĩ le mí ì wé wón mía. 20 Nùpue so dà à pĩ bïo le Dónbeenĩ le mí ì wé le? Dà-mínii so dà à t̀uà yĩ má le yi le lée webio nɔn ó o má mi kà le? 21 O sĩ-mí so yí dà máa mí ho córó làa bïo ó o sĩi vá yi le? O le mí ì mí dèe na bïo jũhũ wi làa sòobée, tàá dïo bïo jũhũ tà mía lè ho córó mu, ò o mí.

22 Awa, le Dónbeenĩ wi le zéení le mí sii wee cĩ, á wi le zéení mí p̀anká. A le jɔ̀n pá jà mí yi làa sòobée bĩa le sii wee cĩ yi bïo yi, na bïo sã ho yáaró yi. 23 Ká le màhá mún wi le zéení mí cùkú beenĩ làa bĩa le zũna màkárí, bán na le fèra wíokaa à ɓa keń le cùkú beenĩ mu yi. 24 Bán sowaso lé warén. Le von wen lera ɓa *zúifùwa làa bĩa yínɔń ɓa zúifùwa t̄ahũ. 25 Bïo ká lé bïo le Dónbeenĩ bía mí jĩ-cúa fεero Ozee vūahũ yi:

«Bìa lá yínɔń ĩ nĩpomu
á ĩ wé è ve le ĩ nĩpomu.

Mu nĩpomu na á ĩ lá yí wa,
á ĩ wáa wań làa sòobée.

26 Hen na ɓa lá wé le:

«Mí yínɔń ĩ nĩpomu»,
á ɓa wée ve mia yi lè
le Dónbeenĩ na wi f́εε z̀awa.»‡

† 9:17 Mí loń Léró vūahũ (Exode) 9.16 ‡ 9:26 Mí loń Ozee vūahũ 2.1-3, 25

27 O ɲi-cúa fεero *Ezayii wón ɓèn bía ɓio kà pónpón o *Isirayεele ɲipomu dání yi: «Hàrí ò o Isirayεele ɲipomu wé boo lè mu yámú ɲumu ɲii hònlè bía ɓio síi, á ɓa sǎn-kéní mí dòn lé ɓia á à fen. 28 Mu bon, ɓio ó o ɲúhúso bía le mí ì wé o ò wé fùafùà ho tá wán.»§ 29 Làa ɓio ó o Ezayii mu mún pá fèra bíaràa ɓio kà:

«Le Dónbeenĩ na dà mu ɓio ɓúenɓúen
lá yí ká ɓia wa nɔnkāni can yi,
se wa ɓio lá à keñ
lè ho Sodɔɔmu lóhó ɓio síi,
wa ɓio lá à ɓonmín
lè ho Komɔɔre lóhó ɓio síi.»*

Le Dónbeenĩ wee wé à ɓa nùpua téréen le yahó

30 Awa, á ɓio wa wǎa à bío lé mu yén? Bía yínóí ɓa *zúifúwa na yí cà à ɓa téréen, á le Dónbeenĩ wó á ɓa téréenna le yahó ɓa siadéro le yi ɓio yi. 31 O *Isirayεele ɲipomu bán ɓèn lá wi ɓa ñin ho làndá wán à térénnáa le Dónbeenĩ yahó á mu yí wó yí yú. 32 Lée webio nɔn ɓa yí wóràa mu yí yú? Lé ɓio ɓa yí cà à ɓa téréen le Dónbeenĩ yahó lè ɓa siadéro le yi, à ɓa wi ɓa téréen le yahó lè há wára na ɓa wee wé. A ɓa kākāna le huee na wee wé ò o nùpue lùwá wán.

33 Làa ɓio mu túararàa le Dónbeenĩ bionĩ vūahú yi:

«Mí loñ, ho Sion lóhó yi,
á ï bàrá le huee
na wee kōkōn wán,
ho ɓúaaahó na wee lùwá a nùpue.
εε ká yia màhǎ dó mí sii ho yi,

§ 9:28 Mí loñ Ezayii vūahú 10.22-23 * 9:29 Mí loñ Ezayii vūahú 1.9; Bío ɲúhú ɓúeenĩ vūahú (Genèse) 19.23-28

á ǵànsò máá nǵi.»†

10

Ba zúifùwa làa ǵia yǵnǵt ǵa à ǵio sǵ a Núhùso yi

¹ Wàn zàwa là wàn hǵnni, ǵio wi ǵ sǵ yi làa sòobéε na á ǵ wee ǵio le Dónbeenǵ cǵn ǵa *zúifùwa dǵní yi, lé ǵa kǵnǵlò ǵio. ² Mu bon, ǵ dà à ǵío mu ǵa ǵii le ǵa ǵènǵtǵn henǵa le Dónbeenǵ ǵio làa sòobéε, εε ká mu yara binbirǵ á ǵa yǵ zū. ³ ǵio le Dónbeenǵ wee wé ò o nùpue téréen le yahó á ǵa yǵ zū, á ǵarén mǵten wi ǵa cá ǵio ǵa à wé ká ǵa à téréen le yahó. Lé ká sǵi á ǵa pǵnǵá ǵio wee wé ò o nùpue téréen le Dónbeenǵ yahó. ⁴ Mu bon, lé o *Křista nǵn ó o *Mǵyǵize làndá bèró ǵio ǵii súráa, bèra a na à ǵia ǵúenǵúen na wee dé mí sǵa o Křista mu yi, à bán téréen le Dónbeenǵ yahó.

⁵ ǵio ó o Mǵyǵize ǵia ho làndá na wee wé ò o nùpue téréen le Dónbeenǵ yahó dǵní yi lé ǵio ká: «Yǵa wee wé ǵio ho làndá bò henǵa wón yǵo á à wé lua ho pǵnká yi.»* ⁶ Le sǵidéró o Křista yi dǵní yi na wee wé ò o nùpue téréen le Dónbeenǵ yahó á ǵio ká lé ǵio ǵia: Yǵi ǵío ũ sǵi yi le «lé o yén á à yòo ho wáayi?» Mu wee zéeni le lé o yén á yòo wé ó o Křista ǵueé lii. ⁷ Mún yǵi ǵío ũ sǵi yi le «lé o yén á à lii ho nǵ-hǵnǵbó-lóhó yi?» Mu wee zéeni le lé o yén á líi vèeni a Křista ǵa nǵ-hǵa tǵahǵ.

⁸ Ká ǵio ká lé ǵio ǵia: «Le ǵionǵ ǵueé ǵó foǵ. Dén ǵionǵ so lé dǵio wee zéeni le sǵidéró o Křista yi ǵio.»† Lé lerén ǵionǵ mu á wa wee ǵue. ⁹ Ká fo tà ǵia wéréwéré le o Yeesu lé o Núhùso, ká fo

† **9:33** Mi loǵ Ezayii vǵahǵ 28.16 * **10:5** Mi loǵ Levii nùwá vǵahǵ (Lévitique) 18.5 † **10:8** Mi loǵ Làndá zéeniǵlò vǵahǵ (Deutéronome) 30.12-14

dó ũ s̄i binbir̄i le le Dónbeen̄i vènia wo léra 6a ni-hía t̄iah̄ú, á fo ò fen. ¹⁰ Mu bon, le s̄i na wee dé le Dónbeen̄i yi binbir̄i lé b̄io wee wé ò o n̄upue térén le yahó. Yia bía mí s̄iidéró o *Krista yi b̄io wéréwéré, wón 6anso á le Dónbeen̄i á à fení. ¹¹ Mu bon, b̄io kà lé b̄io túara le Dónbeen̄i b̄ion̄i v̄uah̄ú yi: «N̄upue léee n̄upue na dó mí s̄i le Dónbeen̄i yi wón máa n̄iyi.»‡ ¹² Ba *zúífùwa làa b̄ia yín̄n̄i 6a zúífùwa á hueekaró mía yi. Ba búenb̄úen léera o N̄uh̄uso ni-kéní yi, wón na wee wé mu tentemu làa b̄ia búenb̄úen na wee fio mu o c̄s̄n. ¹³ Mu bon, b̄io kà lé b̄io túara le Dónbeen̄i b̄ion̄i v̄uah̄ú yi: «N̄upue léee n̄upue na à ve o N̄uh̄uso, ó ò k̄ání.»§

¹⁴ Εε ká 6a so dà à ve o N̄uh̄uso ká 6a yí dó mí s̄ia wo yi le? A 6a so dà à dé mí s̄ia wo yi ká a búii yí zéenia o b̄io á 6a yí ná le? A 6a so dà à ní mu ká a búii yí buera mu le? ¹⁵ A mu so dà à bue ká a búii yí tonkaa mu b̄io yi le? Làa b̄io mu túararáa le Dónbeen̄i b̄ion̄i v̄uah̄ú yi kà s̄ii: «Bia wee buen lè h̄ã b̄in-tentewà á miló s̄i-wεε 6ènt̄in wi làa s̄obéε.»* ¹⁶ Ká 6a búenb̄úen màh̄ã yí bò le Dónbeen̄i b̄in-tente yi. Mu bon, b̄io kà lé b̄io ó o *Ezayii bía: «N̄uh̄uso, lé o yén yàá dó mí s̄i le b̄in-tente na wa wee bue yi?»† ¹⁷ Lé kà s̄ii á le s̄iidéró le Dónbeen̄i yi wee lé le b̄ion̄i na ó o n̄upue wee ní yi, á le b̄ion̄i mu lé o Krista b̄io bueró.

¹⁸ Awa, le í t̄ua mia: O *Isirayεele n̄ipomu á yí ná le b̄in-tente mu le? Ba ná le. B̄io kà lé b̄io túara le Dónbeen̄i b̄ion̄i v̄uah̄ú yi:

«Le Dónbeen̄i b̄in-tente

‡ **10:11** Mi loñ Ezayii v̄uah̄ú 28.16 § **10:13** Mi loñ Zowεele v̄uah̄ú

3.5 * **10:15** Mi loñ Ezayii v̄uah̄ú 52.7 † **10:16** Mi loñ Ezayii v̄uah̄ú 53.1

á bènbéra hã lùà búenbúen.

Le buera nòn

ho ðímíjǎ nùpua búenbúen yi.»‡

19 Le í wíoka tùa mia: A lé o Isirayεele nìpomu yí zūna mu kúará le? Awa, á bǐo kà lé bǐo ó o *Mɔyiize fèra bía mu ðání yi:

«Í ì wé á bía yínón í nìpomu á mi ì dí lè le yandee.

Í ì wé á mi sía á à cǐ

mu nìpomu na hácírí mía yi.»§

20 Le *Dónbeenǐ jǐ-cúa fεero Ezayii yàá henía mí síi ò o bía bǐo kà:

«Bia lá yí máa cà mi á yú mi.

Bia lá yí máa fio dèε í cǔn

á í zéenia lè íten.»*

21 Ká a Isirayεele nìpomu ðání yi, á le Dónbeenǐ jǐ-cúa fεero Ezayii pá bǐnía le le Dónbeenǐ bía bǐo kà: «Làa wizooní búenbúen ká í wee dá í níi ve o Isirayεele nìpomu na yí máa bè í bióní yi, à ba kǎa.»†

11

Le Dónbeenǐ yi pǎ a Isirayεele nìpomu bǐo

1 Awa, le í tùa mia: Le Dónbeenǐ pǎ a *Isirayεele nìpomu le? Bùeé dé! Lé bǐo á ínén mún lé ǎa nǐ-kéní, á lé o *Abarahaamu mǎnmáníi. Í ló a Bēnzamεε nùwǎ ǎàn zǐ-júhú yi. 2 Le Dónbeenǐ nìpomu na le fèra hueekaa á le yí pǎ. Mi bǐnǐ leéka le Dónbeenǐ bióní vǔahú bióní na kà bǐo, hǎa ó o

‡ 10:18 Mi loń Lení vǔahú (Psaumes) 19.5 § 10:19 Mi loń Lándá zéeníló vǔahú (Deutéronome) 32.21 * 10:20 Mi loń Ezayii vǔahú 65.1 † 10:21 Mi loń Ezayii vǔahú 65.2

ni-cúa fεero *Elii mà nɔn le Dónbeenĩ yi ká a sli
 yí wan o Isirayεele nĩpomu bĩo na 6a wó yi. O le:
 3 «Núhũso, ũ ni-cúa fεerowà á 6a 6ó. Ũ muinĩ yεenĩ
 lùà á 6a fù. Lé ínén ĩ dòn ká, á ínén 6a mún wi 6a
 6úe.»* 4 A bĩo kà lé bĩo le Dónbeenĩ bĩa nɔn wo yi:
 «Ba báawa muaaseé hẹ̀nun á ĩ ká lè ĩten. Bán yí
 6úrá le dofiní na 6a le Baale yahó á yí 6úaanía le.»†
 5 Mu mún ka kà sli ho zuia. Le Dónbeenĩ sãamu
 bĩo yi, á 6a sɔn-kéní lé bĩa le léra. 6 Lé le sãamu bĩo
 yi á le hueekaa 6a, ká yínɔn bĩo 6a wó bĩo yi. Ká
 bũn mía se le sãamu wãa yínɔn sãamu.

7 Lée webio á mu wee zéeni? Mu wee zéeni le
 bĩo ó o Isirayεele nĩpomu lá wee cà á 6a yí yú. Bĩa
 le Dónbeenĩ hueekaa lé bĩa yú mu. Ká bĩa ká bán
 yiwa wãa tunka. 8 Mu bon, bĩo kà lé bĩo túara le
 Dónbeenĩ bionĩ vūahũ yi:

«Le Dónbeenĩ wó á 6a háciira mía.
 Le wó á hàrí lòn zuia
 à 6a yí dà máa mi,
 á yí dà máa ní bĩo.»‡

9 O *Daviide mún bía bĩo kà:
 «Le 6a bè-dínii wé lòn dádá,
 lòn kɔhũ na 6a à tè yi,
 à bĩo ko làa ba à sá 6a yi.

10 Le 6a wé 6a muiiwà,
 à yí bĩnĩ yí mi dèε.

Nĩ le lònbee 6a núná yi.»§

11 Awa, le ĩ tùa mia: Mi wee leéka le lé 6a
 *zúífùwa lùwá á mu vóráa le? Bùeé dé! Εε ká lé

* **11:3** Mi loń Bá-zàwa nín-yání vūahũ (1 Rois) 19.10, 14 † **11:4**
 Mi loń Bá-zàwa nín-yání vūahũ (1 Rois) 19.18 ‡ **11:8** Mi
 loń Lándá zéeniłó vūahũ (Deutéronome) 29.3; Ezayii vūahũ 6.10
 § **11:10** Mi loń Lení vūahũ (Psaumes) 69.23-24

6a wékheró pànká yi á hã síwà na ká nùpua bò yi feraràa. A bũn lé bïo dó le yandee 6a zúifùwa mu yi. ¹² Ba wékheró wó á ho ðímíjána nùpua yú mu bè-tentewà le Dónbeenĩ bïo ðání yi. A bïo 6a khon ho kãníló yi wó á bïa yínɔ́n 6a zúifùwa yú mu bè-tentewà le Dónbeenĩ bïo ðání yi. Bũn wee zéení le ká 6arén zúifùwa hĩa tà ho kãníló bïo, á mu bè-tentewà mu á à wíoka à dé wán.

Le v̄nd̄εε na ló míten làa ðïo 6a fá bïo

¹³ Hã làa na kà wán, á minén na yínɔ́n 6a *zúifùwa lé mia á ï wee bíoràa. I lé o Yeesu tonkaro bïa yínɔ́n 6a zúifùwa c̄n, á ï síi wan ho tonló mu bïo yi. ¹⁴ I wi à mu yandee zo wàn síi nùpua na lé 6a zúifùwa à kãnínáa 6a ñi-dòndáa. ¹⁵ Mu bon, bïo le Dónbeenĩ ñàana 6a b̄nía, á bũn wó á ho ðímíjána làa de b̄nía sí. Awa, ká le Dónbeenĩ b̄nía tà 6a bïo, á bũn so máa k̄n lè 6a húrun vèera le? ¹⁶ Ká ho ðínló bè-yáa bïo sã le Dónbeenĩ yi, se hĩa ká 6úen6úen bïo mún sã le yi.* Ká le v̄nd̄εε naní bïo sã le Dónbeenĩ yi, se le 6àn lakara bïo mún sã le yi. ¹⁷ O *Isirayεεle ñipomu ka lòn oliivewa v̄nd̄εε na fá, á 6a kúiora lakara 6úí. Ùnén na yínɔ́n o zúifù ka lòn oliivewa v̄nd̄εε na ló míten lakahó á 6a séra 6ueé c̄éera hã oliivewa v̄nd̄εε na fá yi, á ho lakahó mu bò yi wee yíràa dén yuaamu. ¹⁸ Lé bũn n̄n á fo yí ko à ù yòní ùten, à zuañ bïa ka lòn lakara na 6a kúiora yi. Fo ò yòní ùten le we? Yínɔ́n ùnén n̄n á hã naní yïo wi luaráa, hã naní lé hĩa n̄n á ùnén yïo wi lua.

¹⁹ Nún-sí fo dà à bío: Hã lakara mu kúiora bèra a na à ñén ðàn c̄é. ²⁰ Mu bon, 6a ka lòn lakara na

* **11:16** Mi loñ Miló v̄uahú (Nombres) 15.19-21

kúiora, lé bïo 6a yí dó mí sïa le Dónbeenĩ yi. Ūnén 6a bèn cɛ́era, lé bïo ũ dó ũ sïi le Dónbeenĩ yi. Ɛɛ ká ũ màhã pa ũten bïo, yí yòoní ũten mu bïo yi. ²¹ Mu bon, ká le Dónbeenĩ hĩa wee kúio le vïndɛɛ na fá lakara, se le mún dà à wé mu bân sïi lè ũnén. ²² Awa, loń: Le Dónbeenĩ wee wé mu tentemu lè 6a nùpua, á le mún jii. Le jii bĩa yí máa bè le Dónbeenĩ mu bionĩ yi wán, ká ũnén á le è wé lè mí tentemu ká fo tà bò mu wõhũ. Ká bũn mía á ũnén á le mún ñ sɛn lòn lakahó. ²³ Ká 6a zúifùwa khii bĩnía tà dó mí sïa le Dónbeenĩ yi, á le è bĩnĩ ì cɛ́é 6a hen na 6a fù wi yi lè ho yahó, mu wéró pánká wi le cón. ²⁴ Mu bon, ũnén wón sïi binbirĩ ka lòn vïndɛɛ na ló mĩten bân lakahó. Fo séra á bueé cɛ́era le vïndɛɛ na fá yi, ká hón yínɔn ũ sïi. Ba zúifùwa bán lá lé le vïndɛɛ na fá bân lakara. A 6a bĩnĩ cɛ́éró le vïndɛɛ na 6a ló yi á lònbee máa keń le Dónbeenĩ cón.

O Isirayɛle nĩpomu kãnílò bïo

²⁵ Wàn zàwa lè wàn hĩnni, bïo le Dónbeenĩ le mí ì wé na sà yi á ì zéeni làa mia, bèra a na à mi yí wé miten lè mu bè-zũnminĩ bãnsowà: O *Isirayɛle nĩpomu sɛn-kéní á à dĩn máa zũn bïo búy yara, fúaa ká hã sïi-viò nùpua na le Dónbeenĩ hueekaa búenbúen yú ho kãnílò vó. ²⁶ Bũn món ó o Isirayɛle nĩpomu màhã à kãní, làa bïo mu túararãa le Dónbeenĩ bionĩ vũahũ yi: «O kãnílò á à lé ho Sion lóhó yi.

O *Zakoobu zĩ-jũhũ nùpua pĩlò làa de á le è khĩnĩ yi.

²⁷ Dén lé le páanĩ na á ìnén Dónbeenĩ á à bè làa ba ká ì séra 6a bè-kora día.»†

† 11:27 Mi loń Ezayii vũahũ 59.20-21

28 Bïo 6a zúífùwa pǎ le bín-tente bïo, á 6a wó le Dónbeenĩ zúkúsa, lé bűn bïo yi á minén yúrása ho kǎníló. Ká bïa le Dónbeenĩ hueekaa wó lè mí nïpomu, á le wa bǎn maáwǎ bïo yi. 29 Mu bon, le Dónbeenĩ hía hǎn bïo, à le máa bíní fé mu. Le hía von núpue na, à le máa bíní pí bǎnso. 30 Bïo mi yánkaa yí bò le Dónbeenĩ biónĩ yi, á hǎ laà na kà wán á le Dónbeenĩ wó le hii làa mia 6a *zúífùwa píló làa de bïo yi. 31 Lé làa bűn á 6arén mún yí bò le Dónbeenĩ biónĩ yi hǎ laà na kà wán, bèra a na à bïo le Dónbeenĩ zűnnanáa minén màkárí, à le mún zűn 6arén màkárí làa bűn bïo. 32 Mu bon, le Dónbeenĩ día á 6a núpua búenbúen wee pí le biónĩ bïo, à le bè yi bíní zűnnáa 6a búenbúen màkárí.

Le Dónbeenĩ dà po mu bïo búenbúen

33 Eee! Le Dónbeenĩ bïo búenbúen 6èntĩn jii sú. Le bè-zűnminĩ lè le bïo zűnłó á jii yí zű. Bïo le le mí ì wé á núpue yí dà máa zűn. Á mu wéró yara á núpue mún yí dà máa zűn. Bïo kà lé bïo túara le Dónbeenĩ biónĩ vűahű yi:

34 «Lée wée dà à zűn o Nűhűso yilera?

Lée wée dà le zéeníi á à na a yi?

35 A lée wée dà mu bïo á à hǎ làa wo
ò o bè yi hǎnáa bǎnso?»‡

36 Lé bïo mu bïo búenbúen wee lé o cǎn. Lé orén pánká yi á mu búenbúen wiráa, á bïo sǎ a yi. Le ho cùkú bïo sǎ a yi féεε. *Amiina!

12

Wa wi le mukǎn-fnle yi là a Krista

‡ 11:35 Mi loń Ezayii vűahű 40.13; Zoobu vűahű 41.3

¹ Wàn zàwa lè wàn hĩnni, bïo le Dónbeenĩ wáa zéenia mí tentemu làa wɛn kà síi, á ì ì hení bïo kà làa sòobéé á à na mia: Mi na miten búenbúen le Dónbeenĩ yi lòn muini yia ká mi yio ñòn wi lua, à bïo sí le yi, à bïo wé sí le yi. Bũn lé le búaani binbirĩ na mi ko mi búaani lè le Dónbeenĩ. ² Mi yí bè ho ðimĩná bïowa na yí se yi, ká mi día le le Dónbeenĩ yèrémá mí hácirí à wé lè le hácirí dà-finle. Lé bũn á à na ká mi ì zũn bïo le Dónbeenĩ síi vá yi, bũn na se, á bïo sí le yi, á ñii tun.

³ Le Dónbeenĩ sãamu na le wó làa mi bïo yi, á ì ì bïo bïo kà á à na mi búenbúen yi: O búii yí leéka le mí bïo ñuhũ wi po bïo ó o bïo karáa. Ká mi ñi-kéní kéní wé búa miten làa bïo mi bïo karáa à héha lè mi síadéro le Dónbeenĩ yi, bïo le ñon pánká mia. ⁴ Mu bon, o nùpue sãnia léé dà-kéní, ká bïo cɛékaa mín yi wó hã bũn lé bïo boo, á mu lè mí dà-kéní kéní bè-wénia mún wi mín ñúná yi. ⁵ Làa bũn síi á warén mún boo, ká wa búenbúen lé hã sãnia dà-kéní wa páaníló là a *Krista bïo yi. Wa búenbúen cɛékaa mín yi, yia lè mí lahó, yia lè mí lahó, làa bïo ó o nùpue sãnia bïowa cɛékaaráa bïo síi. ⁶ Mu bïo wéro pánká á le Dónbeenĩ ñon wa ñi-kéní kéní yi mín ñúná yi. Yia le Dónbeenĩ ñon mí ñi-cúa fɛéro pánká yi, à bânso wé wé mu à héha lè le síidéro le Dónbeenĩ yi. ⁷ Yia le ñon ho pánká yi ò o wé séení ba nùpua, à wón wé séení ba. Yia le ñon ho pánká yi ò o wé kàrán ba nùpua, à wón wé kàrán ba. ⁸ Yia le ñon ho pánká yi ò o wé hĩí ba nùpua sía, à wón wé hĩí ba sía. Yia le Dónbeenĩ ñon ho pánká yi ò o wé hã ba nùpua lè mu bïo, à wón wé hén mí yi à hãnáa ba. Yia le ñon ho pánká yi ò o wé dí ba nùpua yahó, à wón sòobá míten mu wéro yi. Yia le ñon ho

pànká yi ò o wé zūn̄ ɓa nùpua màkàrí, à wón wé wé mu lè le s̄-wεε.

⁹ Mi le ɓio mi wa làa mín à ɓio wé ho tũíá poni. Mi ɓin mu bè-kora, à ca mi kuio mu bè-tente wéró yi. ¹⁰ Mi wań mín làa sòobéε làa ɓio á ɓa zàwa mín yi ko ɓa wańnáa mín ɓio síi. Mi wé k̄n̄bi mín, à dé mí sòobéε mu yi. ¹¹ Mi ca mi kuio o Núh̄so tonló sáró yi, mi yí dí parí, à wé mu lè mí s̄ia ɓúenɓúen. ¹² Mi wé z̄amaka ɓio mi dó mi s̄ia wee lòní ɓio yi. Mi wé h̄i mi s̄ia le lònbee p̄ah̄ũ, à wé fio le Dónbeenĩ yi f̄εεε. ¹³ Mi wé séení m̄in zàwa lè m̄in h̄inni k̄er̄et̄iεwa làa ɓio ɓa màkóo wi yi. ɓia wee làa mi wán á mi wé ɓua sese.

¹⁴ Mi wé fan mu bè-tentewà à na ɓia wee beé mi lò yi, mi wé fan ɓ̄n̄, ká mi wé yí d̄ánkání ɓa. ¹⁵ ɓia wé wee z̄amaka, à mi z̄amaka làa ba. ɓia wé wee wá, à mi wá làa ba. ¹⁶ Mi wé mí yilera làa dà-kéní. Mi wé yí yòní m̄iten, ká mi wé liiní m̄iten, à tà páaní lè ɓa n̄i-khenia. Mi yí wé m̄iten làa bè-z̄ur̄iminĩ ɓ̄ansowà.

¹⁷ Yia wé wó khon làa mia, à mi yí wé yí khe lè ɓ̄anso. Mi wé wé mu tentemu lè ɓa nùpua ɓúenɓúen. ¹⁸ Ká mu dà wee wé, à mi sòobá m̄iten, à ho h̄éerà k̄er̄i minén lè ɓa nùpua ɓúenɓúen p̄ah̄ũ, ká ho ɓàn yáaró yí lé mia. ¹⁹ Minén na á ĩ wa làa sòobéε, mi wé yí d̄i yúaa m̄iten, ká mi dé mu le Dónbeenĩ níi yi. Mu ɓon, ɓio kà lé ɓio túara le Dónbeenĩ ɓionĩ v̄uah̄ũ yi: «H̄a yúaa d̄iró ɓio s̄a m̄i. Yia ko làa ɓio na, á ĩ wé mu lè ɓ̄anso, lé ĩnén Núh̄so Dónbeenĩ ɓia mu.»* ²⁰ Mu pá ɓ̄inía túara: «Hen ká ũ zúkusó le h̄ini wee ɓúe, à ũ na mu ɓio wo yi le o dí. Ká le ɓu-h̄ání dà a, à ũ na mu ɓumu wo yi le o

* **12:19** Mi loń Lándá zéeníló v̄uah̄ũ (Deutéronome) 32.35

ᵂ. Ká fo wee wé kà, á mu ù kέn lòn donfūaa á fo wee khá bè òanso ᵂúhú wán.»† ²¹ Mi yí le mu bè-kora yí pànká mi wán, ká mi wé wé mu bè-tentewà à yíràa ho pànká mu wán.

13

Ho pànká ya-díwá lé le Dónbeenĩ bàrà 6a

¹ Ba nùpua òúenòúen ko 6a wé bè ho pànká ya-díwá bióní yi. Pànká ya-díwá yí dà máa kέn ká le Dónbeenĩ yí nòn mu níi. ² Lé búnn nòn ká yíã pã 6a bío, se òanso pã le Dónbeenĩ bío na le bò. Ká yíã wee wé búnn se o wee síiní mí ᵂúhú mítén. ³ Yíã wee wé mu bè-tente wón yí ko ò o zón ho pànká ya-díwá. Ká yíã wee wé mu bè-kora wón ko ò o zón 6a. Hen ká fo wi à ù wé yí zón ho pànká ya-díwá, à ù wé wé mu bè-tentewà, á 6a wé è wíoka ù yèni. ⁴ Mu bon, ho pànká ya-díwá lé le Dónbeenĩ tonsáwá ù séenílò bío yi. Εε ká ù bèn wee wé mu bè-kora, à ù zón, lé bío le Dónbeenĩ nòn ho wóhú 6a yi à 6a bé bía wee wé mu bè-kora. Hen ká 6a wee bé òanso, se lé le Dónbeenĩ tonlò na le kàràfáa 6a yi á 6a wee sá, à zéení làa yíã wee wé mu le le Dónbeenĩ síi wee cí òanso yi. ⁵ Lé búnn nòn ó o nùpue ko ò o wé wé bío ho pànká ya-díwá le o wé, bèra a na à le Dónbeenĩ síi yí cí a yi, à mún wé bè mu yi lé bío ó o zū le búnn lé bío téréna.

⁶ Lé búnn bío yi á mi mún ko mi wé sàánínáa ho làn pó. Lé bío le Dónbeenĩ lé dío kàràfáa ho tonlò mu 6a yi le 6a sá ho sese. ⁷ Mi ko mi na bío nùpue na yi, à mi na mu wo yi: Yíã bío léé làn pó, à mi

† **12:20** Mi loń Wàhio wūahú (Proverbs) 25.21-22

sàání ho wo yi. Bïo ko mu sàání ho pànká ya-díwá yi à mi sàání mu. Yïa mi ko mi kònbi, à mi kònbi o. Yïa ko làa hézání, à mi hézón wo.

Yïa wa 6a nùpua se 6ànso bò le Dónbeení làndá yi

⁸ Mi yí le kee 6úi keń mia. Bïo ko mu keń mia lòn kee féeé lé mi wańmínló. Yïa wa mín zàwa lè mín hínni, se wón wee wé bïo ho làndá le o wé binbirí. ⁹ Mu bon, hã làndáwá na ká á mi zū: «Yí wé há-fé tàá bá-fé. Yí 6úe nùpue. Yí ɲuaa bïo. Yí le ũ yïo lé mi ninza bïo.»* Hón làndáwá so làa hĩa ká 6úen6úen á ɲii wee sí le bióní dà-kéní na ká yi: «Wań mi ninza làa bïo á fo waráa ũten bïo síi.» ¹⁰ Yïa wa mí ninza binbirí á máa wé bïo na yí se làa wo. Yïa wa mí ninzàwa se wón wee wé bïo ho làndá le o wé binbirí.

Mi wa 6ua waten sese à lònínáa o Krista 6uenló

¹¹ Mi wa wé làa bűn, sònkú bïo mi yáa zū ho pãahú na wa wi yi síi. Ho pãahú dòn à mi fání mí yïo. Mu bon, hã làa na ká wán á ho kãníló wãa sàaràa làa wen á po pãahú na wa 6úa wa siadéro o *Krista yi ɲúhú. ¹² Ho tá nĩ-kĩa, hen làa cínú ká ho ò tĩ. Awa, á mi wãa le wa día hã wára 6úen6úen na wee wé le tíbírí yi. Mi wa lá mu khoomu tonló sĩa à sáráa. ¹³ Mi wa 6ua waten sese lòn nùpua na wi mu khoomu yi bïo síi. Mi yí wa dé waten ho dándínló lè ho ɲa-ɲunló yi. Mi yí wa dé waten ho bá-fénló lè ho há-fénló yi, à yí dé waten mu koomu yi. Mi yí wa dé waten hã fio lè le yandee yi. ¹⁴ Mi le o Núhúso Yeesu Krista bïo à keń mia. Mi yí día le

* **13:9** Mi loń Léro vūahú (Exode) 20.13-17; Làndá zéeníló vūahú (Deutéronome) 5.17-21; Lení vūahú (Psaumes) 19.18

bïo mí sïa wee vá yi na yí se à yí pànká mi wán, à mi wé wé bïo sí mïa.

14

Mi wé yi citi min ðinlô bïo yi

¹ Yïa sïidéro yí fára yí tïna sese le Dónbeenï yi á mi wé zün buaró, à wé yí wãani bïo ó o wee leéka. ² Làa bïo síi á ba búi wee leéka le mi dà mu bè-dínii búenbúen wé è dí, εε ká ba búi na siadéro le Dónbeenï yi á yí fára yí tïna sese bán bèn lé ho ðinponi mí ðòn ba wee dí ká hã taa níi ló. ³ A yïa wee dí mu bè-dínii búenbúen yí ko ò o zúan yïa yí máa là hã taa yi. Làa bün síi, á yïa yí máa là hã taa mún yí ko ò o citi yïa wee dí mu bè-dínii búenbúen, lé bïo le Dónbeenï mún tà wón bïo. ⁴ Ünén lé o yén á à citiráa o ñi-veere ton-sá? O wó se loo, o wó khon loo, se ba ñuhúso lé yïa á à fεε mu tũia. O yáá à wé á mu ù wé se, lé bïo ó o Ñuhúso pànká wi dà à séení a.

⁵ O búi cón á hã wizooní ñúná wi po mín. εε Ká a búi cón á hã wizooní búenbúen léé dà-kení. Mi ñi-kení kení ko mi láa bïo mi wee leéka yi mu ðáni yi. ⁶ Yïa le hã wizooní ñúná wi po mín wee wé mu o Ñuhúso bïo yi. Yïa bèn wee dí mu bè-dínii búenbúen wón mún wee wé mu o Ñuhúso bïo yi. Mu bon, o wee dé le Dónbeenï báraká mí bè-dínii bïo yi. Á yïa wee dí ho zen-buahó bïo mí ðòn wón mún wee wé mu o Ñuhúso bïo yi. Wón mún wee dé le Dónbeenï báraká. ⁷ Mu bon, wa tïahú á yïa mukáni wi mítén bïo yi wón mïa, á yïa á à hí mítén bïo yi wa tïahú wón mún mïa. ⁸ Hen ká wa yïo wi lua, se lé o Ñuhúso á wa yïo wi lua bïo yi. Ká wa húrun, se lé o Ñuhúso á wa mún húrun bïo yi.

Awa, á hàrí wa hí loo, à wa yïo wé lua loo, se wa bïo pá sã a Núhũso yi. ⁹ Mu bon, o *Krista húrun á vèera bèra a na ò o wé bïa húrun làa bïa yïo wi lua Núhũso. ¹⁰ Ká ùnén, lée webio nɔn á fo wee cítiráa mìn za tàá mìn hĩnló? A ùnén bèn, lée webio nɔn á fo wee zùarínáa mìn za tàá mìn hĩnló yi? Wa búenbúen khíi dĩn Le Dónbeenĩ yahó á le è cítí. ¹¹ Mu bon, bïo kà lé bïo túara le Dónbeenĩ bionĩ vũahũ yi:

«Ìnén Núhũso á wi féeεε.

Ho dĩmĩná nùpua búenbúen

á à fàrá mí nɔnkórúná wán ì yahó,

ba búenbúen á à bïo le ì lé le Dónbeenĩ bïo bon.»*

¹² Làa bũn sli, á bïo wa nĩ-kéní kéní wó á wa ko wa zéení na le Dónbeenĩ yi.

Yí dé mìn za tàá mìn hĩnló bè-kora wéró yi

¹³ A mi wãa yí le wa wé cítí mìn. Bïo kà lé bïo á mi le mu keń mi yiwa: Mi yí wé bïo búii na à dé mìn za tàá mìn hĩnló kèrètĩε mu bè-kora wéró yi. ¹⁴ Ì páaníló là a Núhũso Yeesu bïo yi, á ì zũ mu, á mún láa mu yi le mu bïo búenbúen wee ce le Dónbeenĩ yahó. εε ká a búii wee leéka le mu búii yí máa ce, se mu bèn yí máa ce b̀anso c̀n. ¹⁵ Ká mìn za tàá mìn hĩnló lò hĩa wee be ùnén bè-dínii bïo yi, se fo wãa yí máa zéení le fo wa a. Yí wé bèra a na à mìn za tàá mìn hĩnló na ó o *Krista húrun bïo yi à hĩa vĩ ùnén bè-dínii bïo yi. ¹⁶ Bïo se minén c̀n á yí ko mu wé à ba nùpua wé bini bío mu bè-kohó bïo mi dĩnĩ yi. ¹⁷ Mu bon, le Dónbeenĩ bá-zamu bïo yí máa zéení bè-dínii tàá bè-ɣunii bïo. Mu lé ho térénló, lè ho h́erà, lè hã zãmakaa na le Dónbeenĩ Hácírí wee

* **14:11** Mi loń Ezayii vũahũ 45.23

na. ¹⁸Yia wee sá a Krista tonló làa bñn bño síi wón bño á à wé sí le Dónbeenĩ yi, á ba nùpua mún ò tà a bño.

¹⁹Awa, á wa ko wa ca wa kuio à wé wé bño á à dé ho héerà wa pãahũ, làa bño wa ñi-kéní kéní ì wé á wa síadéro le Dónbeenĩ yi á à wíoka à dé wán.

²⁰Yí loń mu bè-dínii yi à yáaráa le Dónbeenĩ tonló. Mu bon, mu bño búenbúen dà wee dí. Éé ká mu bè-dínii na à wé á mi ninza à wé mu bè-kohó bñn yí se.

²¹Bño se, lé ũ khí mu bño búenbúen na dà à dé mĩn za tàá mĩn hĩnló mu bè-kora wéro yi. Hàrí mu wé

taa, tàá dīvén julo, tàá bè-vio. ²²Le síidéro na fo yú mu bño mu dǎní yi ũ ɓua ũ dòn le Dónbeenĩ yahó.

Yia síi yí máa kán wo bño á ɓanso wee ɓua lè mĩten dǎní yi, wón jũhũ sí. ²³Ká yia síi wee kán wo o bè-dínii búii dǎní yi, se wón ɓanso jũhũ sú, lé bño ó o yí máa wé mu à héha lè mí síidéro le Dónbeenĩ yi. Bño léé bño na yí máa wé héha lè le síidéro le Dónbeenĩ yi, bñn léé bè-kohó.

15

Wa ko wa wé hĩ wa sía

¹Warén na síadéro le Dónbeenĩ yi fára tĩna ko wa wé hĩ wa sía bña síadéro yí fára yí tĩna bño yi. Wa yí ko wa wé wé bño síi wén. ²Wa ñi-kéní kéní ko wa wé wé bño síi wán zàwa lè wán hĩnni yi, na à séení ɓa, bèra a na à ɓa síadéro le Dónbeenĩ yi va lè ho yahó. ³Mu bon, o *Krista yí wó bño síi a yi, búeé. Bño ká lé bño bía le Dónbeenĩ bíonĩ vũahũ yi: «Hã bĩn-kora na ɓa nùpua bía nɔn ũnén Dónbeenĩ yi lé ĩnén á hã bía nɔn yi.»* ⁴Le Dónbeenĩ bíonĩ

* **15:3** Mi loń Lení vũahũ (Psaumes) 69.10

võnna na túara hààní búenbúen túara bèra a na à hã kàrán wɛn, à wa dàń hĩ wa sía, à sía wé hereka. Lé bún wee na à wa dàń dé wa sía lòní bío le Dónbeenĩ dó mí jii le mí ì wé. ⁵ Le le Dónbeenĩ na le sí-hĩlè lè le sí-hebútee wee lé cón à wé à mi wé wíoka jí mín yi, làa bío ó o Yeesu Krista le mu wéráa. ⁶ Lé bún ñ na ká mi búenbúen á à wé le jii dà-kéní, á à déráa ho cùkú le Dónbeenĩ yi, dén na lé wa Núhúso Yeesu Krista bàn Maá.

⁷ Awa, á mi cén wé tà mín yi làa bío ó o Krista tàráa mia bío síi à déráa ho cùkú le Dónbeenĩ yi. ⁸ O Krista bueé wó ba *zúífùwa ton-sá, á tíraráa bío le Dónbeenĩ dó mí jii le mí ì wé è na bàn maáwà yi jii à zéení le ká le Dónbeenĩ bía bío na à le máa lé mu mún. ⁹ O Krista mún bueé wó á bía yínɔ́n ba zúífùwa wee dé ho cùkú le Dónbeenĩ yi le hii bío yi, làa bío mu túararáa le Dónbeenĩ bionĩ vūahũ yi kà síi:

«Lé bún te bío á ã wé è sío
á à khòonínáa fo hã síiwà nùpua tíahũ.»†

¹⁰ Mu mún túara:
«Síiwà nùpua,
mi páaní zámaka lè le Dónbeenĩ ñpomu.»‡

¹¹ Mu mún bíníá túara:
«Dímíjǎ kána búenbúen nùpua,
mi khòoní a Núhúso,
síiwà búenbúen nùpua,
mi zéení a beemu.»§

¹² Le *Dónbeenĩ jii-cúá fεero *Ezayii mún bía bío kà:
«Nùpue búí á à lé o Zesee zǐ-júhũ nùpua tíahũ

† 15:9 Mi loń Samuwεεle nín-yání vūahũ 22.50 ‡ 15:10 Mi loń Lándá zéeníló vūahũ (Deutéronome) 32.43 § 15:11 Mi loń Lení vūahũ (Psaumes) 117.1

á à dí hã síwà n̄pomu yahó,

á mu n̄pomu mu mún ñ dé mí s̄i wo yi.»*

¹³ Le le Dónbeen̄ na wee wé à mi dé mí s̄i lòní b̄io le dó mí j̄ii le mí ì wé, à wé à mi k̄erí ho h̄éerà lè hã z̄amaka na j̄ii mía yi mi s̄iadéró le yi b̄io yi. Lé b̄un ñ na ká le Dónbeen̄ mu Hácírí p̄ánká yi, á mi ì dàn ñ dé mí s̄i làa s̄òobéε á à lòní b̄io le dó mí j̄ii le mí ì wé.

O Poole lé o Krista ton-sá

¹⁴ Wàn z̄awa lè wàn h̄inni, ñén ñ b̄eere láa mu yi le mu bè-tentewà wéró b̄io wi mia làa s̄òobéε. B̄io mi ko mi z̄ún á mi z̄ú búenb̄úen, á dà wee z̄éení mín. ¹⁵ B̄un j̄on pá yí hò b̄io á ñ h̄ínía leékaa mia ho v̄uah̄t̄ na kà lara búí yi làa b̄io mi z̄ú vó, á yí titikaa mu b̄io yi. Ì wó mu lé b̄io le Dónbeen̄ lè mí s̄āamu ¹⁶ á wó á ñ lé o Yeesu *Krista ton-sá b̄ia yín̄n̄ b̄a *z̄uíf̄uwa b̄io yi. Le Dónbeen̄ tonló na á ñ wee sá lé le b̄ín-tente na á ñ wee bue, bèra a na à le Hácírí p̄ánká yi à b̄ia yín̄n̄ b̄a z̄uíf̄uwa wé lòn h̄āmu na b̄io s̄ā le Dónbeen̄ yi, á b̄io s̄i le yi. ¹⁷ Ì p̄áníló là a Krista b̄io yi, á ñ s̄i wan le Dónbeen̄ tonló na á ñ wee sá b̄io yi. ¹⁸ Mu bon, b̄io á ñ wee hení ñ s̄i b̄io á yín̄n̄ bè-veere ká mu yín̄n̄ b̄io ó o Krista ñn̄ ñ wán á wó. O Krista ñn̄ ñ wán á ñ wee wé à b̄ia yín̄n̄ b̄a z̄uíf̄uwa tà le Dónbeen̄ b̄io. O wó mu lè ñ b̄ioní, lè ñ bè-wénia, ¹⁹ lè mu yéréké b̄iowa lè mí síwà, le Dónbeen̄ Hácírí p̄ánká yi. Lé làa b̄un á ñ buerarāa o Krista b̄ín-tente, à ñn̄ ho Zeruzal̄εmu lóhó yi à vaa búe ho Ilirii k̄ōh̄t̄ yi. † ²⁰ Ká b̄io dà-kéní na k̄era ñ s̄i yi, lé à ñ bue le Dónbeen̄ b̄ín-tente hã d̄āa na n̄pua ñn̄ yí j̄á a Krista b̄io yi, bèra a na à n̄pue

* **15:12** Mi loñ Ezayii v̄uah̄t̄ 11.10 † **15:19** Ho Ilirii: Ho lé ho Oroomu k̄ōh̄t̄ s̄n̄-kéní búí.

hĩa yí bío le í wee so a búí zii nǎhũ na ó o bàrá wán.
 21 I wó mu á héhaa làa bío le Dónbeení bíoní vǎahũ
 bía:

«Bìa na 6a ãñ yí buera a bío yí nǎn yi
 á à mi a,
 bĩa ãñ yí ná bío búí o ãñí yi
 á à zũñ o bío yara.»‡

O Poole wee bío mí khúio varó bío

22 Lé bǎn lá wee hè mi nǎn á ã ãñ yí 6uararáa
 mi cǎn. 23 Εε ká hã laà na kà wán á bío á ã lá ko
 à ã wé bǎn á nǎi wãa tun. Mi búεεkíró bío bεntǎn
 wi miĩ míana. 24 I wi à ã va ho Esipaape. Ká í yú
 wee va bǎn, nún-sí á ã bueé búεεkí mia. Mu bon,
 í wi à ã buee mi mi wán à khíínáa, à mi séení mi
 à ã ãñ varáa hón kǎhũ so. Ká í màhã bueé wé
 wizooní bío yen mi cǎn á à khíínáa. 25 Ká hã laà na
 kà wán á ã va ho Zeruzalεemu, á vaá séení bĩa bío
 sã le Dónbeení yi bǎn. 26 Mu bon, ho Maseduana
 lè ho Akayii kãna kèrètíewa á mu ló sĩa yi le mí ì
 cã le wáí á à séenínaa ho Zeruzalεemu kèrètíewa
 kuure nǎpua búí na lé 6a nǎ-khenia. 27 Lé 6arén
 míten leékaa mu. Εε ká lé ho túíá le 6a mí mí, á
 6a ko 6a séení 6a. Lé bío á hǎn kãna so kèrètíewa
 yínǎn *zúífùwa, à ho Zeruzalεemu kèrètíewa na lé
 6a zúífùwa màhã pá tà séeníá 6a lè le Dónbeení
 bío. Awa, á 6arén bèn mún ko 6a séení bǎn lè mí
 ní bío. 28 Ká í yú le wáí mu dó ho Zeruzalεemu
 kèrètíewa ní yi, á ã bueé lé lè mi cǎn á à varáa ho
 Esipaape kǎhũ. 29 I zũ le ká í wee 6uen mi cǎn, á ã
 6uen là a *Krista bè-tentewà cèera na ó o wee wé
 lè 6a nǎpua.

‡ 15:21 Mi loñ Ezayii vǎahũ 52.15

³⁰ Wàn zàwa lè wàn hínni, mi páaní ca mi kuio làa mi, à wé fio le Dónbeenĩ yi ɪ̄ bĩo yi. Bũn lé bio á ɪ̄ wee cà mi cón wa páaníló là a Nùhũso Yeesu Krista, lè le waminĩ na le Dónbeenĩ Hácírí wee dé wen bĩo yi. ³¹ Mi wé fio, bèra a na à ɪ̄ kǎní ho *Zudee kǎhũsa na yínǎń ɓa kèrètɛwa níi yi. Mi mún wé fio, bèra a na à ho Zeruzalɛmu kèrètɛwa vaa tà le séení na á ɪ̄ ɓua vaá na ɓa yi bĩo lè le sí-wɛɛ. ³² Ká mu wó ká síi, ká le Dónbeenĩ tà á ɪ̄ ɓuen mi cón lè hǎ zǎmakaa, á ɓueé vǔńka mi cón. ³³ Le le Dónbeenĩ na wee wé à wa kɛń ho hɛérà yi à kɛń lè mi ɓúenɓúen. *Amiina!

16

Le tɛɛní

¹ I wee tonka a Febe mi cón, wón na lé wàn hínló mu kèrètɛmu dǎní yi, na wee sá le Dónbeenĩ tonló ho lóhó na ɓa le Sǎnkeree yi. ² Ká a ɓueé dǎn mia à mi ɓua a sese o Nùhũso yèni yi. Mi ɓua a làa bio á ɓia dó mí sía le Dónbeenĩ yi wee ɓuaráa mín bĩo síi. Mi wé séení a ɓio lée ɓio na ó o màkòo wi mia yi. Orén mí ɓɛɛre séení ɓa nùpua cèrɛɛ, sǎnkú ɪ̄nén.

³ I wee tɛɛní a Pirisiyye là a Akilaasi yi, bán na làa mi páanía lé o Yeesu *Krista ton-sáwá. ⁴ Ba zàanía mí mukání á kǎńianáa mi. ɪ̄ yi yí dà máa sà bũn yi. A ɓa kèrètɛwa na yínǎń ɓa *zúífùwa mún yiwa máa sà mu yi. ⁵ Ba kèrètɛwa na wee kúee mín wán ɓàn zii á ɪ̄ mún wee tɛɛní yi. ɪ̄ wee tɛɛní wàn ɓónlo na ɓa le Epayinɛte yi. Wón lé o nín-yání nùpue na dó mí síi o Krista yi ho Azii kǎhũ yi. ⁶ I wee tɛɛní a háa na ɓa le Mari yi, wón na séení mia làa sòobɛɛ. ⁷ I wee tɛɛní a Āndoronikuusi là a zǔńiasi yi. Ba làa

mi lée sí kéní, á 6a mún kera ho kàsó yi làa mi. Ba lé o Krista tonkarowà na bïo jùhũ wi làa sòobée. Ba tà a Krista bïo á dú ìnén yahó.

⁸I wee tèní a Anpiliatuusi yi, wón na á ì wa làa sòobée wa páaníló là a Núhũso bïo yi. ⁹I wee tèní a Uubēn yi, wón na làa wēn páanía wee sá a Krista tonló, á wee tèní a Sitakiisi yi, wón na á ì wa làa sòobée. ¹⁰I wee tèní a Apelēesi yi, wón zéeniá le mi dó mí síi binbirí o *Krista yi. O n̄i na 6a le Arisitobuule lè mí z̄i n̄upua á ì wee tèní yi. ¹¹O Herodion, ȳia lé ho sí kéní làa mi á ì wee tèní yi. I wee tèní a Naasiisi z̄i n̄upua yi, bán na dó mí sía o *Krista yi. ¹²I wee tèní a h̄aa na 6a le Tirifēena làa ȳia 6a le Tirifooze yi. Ba wee sá a Núhũso tonló làa sòobée. Wàn b̄n̄lo h̄aa na 6a le Pēsiide á ì wee tèní yi. Wón mún sá a Núhũso tonló làa sòobée. ¹³I wee tèní a Urufuusi yi, wón na bïo jùhũ wi làa sòobée o Krista tonló sáró yi. B̄an nu á ì wee tèní yi. O mún lé ìnén wàn nu. ¹⁴O Aseñkiriite, là a Filekon, là a Hēmeesi, là a Patorobaasi, là a Hēemaasi, lè wàn z̄awa kèrèt̄ewa na páanía wi làa ba, bán búenbúen á ì wee tèní yi. ¹⁵O Filolooki là a Zulii á ì wee tèní yi. I wee tèní a Nēree lè mín h̄inló yi, á wee tèní a Olenpaasi yi, làa b̄ia búenbúen na dó mí sía o Krista yi, na páanía wi làa ba á ì wee tèní yi.

¹⁶Mi tèní mín yi lè le k̄onbii tēni. Ba kèrèt̄ewa kuio búenbúen wee tèní mia.

Le zéeni na ó o Poole n̄an

¹⁷Wàn z̄awa lè wàn h̄inni kèrèt̄ewa, bïo á ì hení á à na mia lé b̄io kà: Mi pa miten b̄io 6a n̄upua na wee dé ho sankaró 6a kèrèt̄ewa kuure yi. Ho

kàránlò na mi yú á 6a pǎ bǐo, à 6a wee kàrán mia làa bè-veere á à vǐnínáa mia. Mi pǐ 6a bǐo, ¹⁸ lé bǐo 6a nùpua mu síi á wa Núhũso na lé o *Krista tonlò sáró bǐo yí here cǐn. Bǐo bǐo here 6a cǐn lé 6a dío bǐo. Ba wee bío hǎ bín-sǐa à vǐnínáa bǐa yí máa dàni zǔn le sabéré lè ho tǔiá poni à hueeka mín yi. ¹⁹ Mu bon, 6a nùpua búenbúen zǔ bǐo mi wee tà bèráa bǐo ó o Núhũso wee bío yi. Lé bǔn nǎn á ï síi wannáa mi bǐo yi. Εε ká ï màhǎ wi à mi wé mu bè-zǔnmini bǎnsowà binbirí à wé wéráa bǐo se. ï wi à mi ce, à wé yí wé mu bǐo na yí se. ²⁰ Hen làa cǐnú ká le Dónbeenĩ na lé ho h́́era bǎnso á à yáa o Satāni pànká, á à dé o mi zení tá.

Le o Núhũso Yeesu wé mí sǎamu làa mia!

²¹ O Timotee, yǐa làa mi páanía wee sá ho tonkéní á wee tǔení mia. O Lisiyuusi là a Zasǎn là a Sosipateere, bǎn làa mi lé ho síi kéní á mún wee tǔení mia.

²² Inén Teetiyuusi* na túara a Poole jǐ-cúa á mún wee tǔení mia wa Núhũso na wó á wa lé le dà-kéní yèni yi.

²³ O Kayuusi, yǐa á ï làara wán mún wee tǔení mia. Lé wón zǐi á 6a kèrètǐewa wee kúee mín wán yi. Ho lóhó wén-bàrálo na 6a le Erasiite, wón lè wán za Kaatuusi á wee tǔení mia. ²⁴ [Le wa Núhũso Yeesu Krista à wé mí sǎamu lè mi búenbúen. *Amiina!]

Mi wa khòoní le Dónbeenĩ mí dòn

²⁵ Mi wa khòoní le Dónbeenĩ. Lerén lé dío dà à wé, á mi síadéro le yi á à fǎrá à tǐn. Le è wé mu le bín-tente na bǐo ciran o Yeesu Krista, dío á ï wee

* **16:22** O Teetiyuusi: O Teetiyuusi hǐa lé o kèrètǐe vǎn-túaro. Lé orén ó o Poole fǐera mí jǐ-cúa nǎn yi ó o túara.

bue pànká yi. Lé dén bín-tente so á le Dónbeenĩ wee ðĩn wán zéénínaa mí bǐo na lá sà yi há lúlúio zànzàn. ²⁶ Εε κά há laà na kà wán, á mu wáa ló mu khoomu yi wéréwéré le Dónbeenĩ ɲi-cúa fεεrowà vǒnna na 6a yáania túara pànká yi. Lé le Dónbeenĩ na wi fέεε á nǝn dén ɲii so bán yi le 6a túa mu, bèra a na, à há sǐi-viò nùpua zǔn le, à dé mí sǐa le yi, à wé bè le bíoní yi.

²⁷ Le le Dónbeenĩ na mí dòn lé mu bè-zǔnminĩ 6ànsò, à yí ho cùkú fέεε, o Yeesu *Krista pànká yi. *Amiina!

Dónbeenì páaní fīnle vūahũ
New Testament in Buamu (UV:box:Buamu)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Buamu

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Buamu

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 30 Dec 2021
331a1641-e36a-5300-8cb1-c9476fcef9bf